Ազգ
Azg
armenian daily

Նոյեմբեր 6
Շաբաթ
1993

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
9 տարի, թիվ 214 (465)
գինը՝ 25 ռ.
դասիչ 69149
Երեւան 375010
Հանրապետության 47
հեռ. 581841, ֆաքս 562941
տելեքս 243266 CPIRI SU

Վրաստան-Հայաստան երկաթուղին սկսել է գործել

Նոյեմբերի 4-ին Երեւան է ժամանել Վրաստանի երկաթգծային ճանապարհներին գտնվող 3 գնացք (110 վագոն, որից 28-ը՝ ձավար, 20-ը՝ հացահատիկ, 8-ը՝ ալյուր): Նոյեմբերի 5-ին Վրաստանից Հայաստան է մտել 2 գնացք (50 վագոն, որից 28-ը՝ հացահատիկ, 20-ը՝ դիզվառելանյութ, 1-ը՝ բենզին, 1-ը՝ ավիանավթ): Դեռեւ Հայաստան ճանապարհին են գտնվում եւս 4 գնացք. Սամտրեդիայում՝ 28, Զեստաֆոնում՝ 26 վագոն հացահատիկ, Խաշուրում՝ 28 վագոն ձավար, Մաղախլուում՝ 21 վագոն մեստալյա խողովակ: Հայաստանի երկաթուղու լրատվական կենտրոնը գնացքների Վրաստան-Հայաստան երթեւեկի բացումը պատճառաբանում է ՀՀ կառավարության եւ երկաթուղու վարչության գործուն միջնորդությամբ Վրաստանի կառավարության մոտ:

«Ազգ»

Երկու հայեր տանջամահ են արվել ադրբեջանական բանտում

Փրկել մահվան դատապարտված եւ ներկայումս ադրբեջանական բանտերում գտնվող 5 հայերին՝ այս կոչով կրկին միջազգային կազմակերպություններին եւ հումանիտար գործիչներին է դիմել Հայաստանի Գեր Արցախի (Լեռնային Ղարաբաղի) հարցերի հատուկ հանձնաժողովի նախագահ Սեյրան Բաղդասարյանը: Սակայն գործակալությունում ստացված տվյալների համաձայն, միայն այս տարվա հոկտեմբերին Բաքվի Բայիլովյան բանտում գազանաբար տանջամահ են արվել մահվան դատապարտված յոթ հայերից երկուսը՝ Աշոտ Սիրոյանը եւ Արմեն Ավանեսյանը: Դահճապահներից հետո նրանց դիակները հանձնվել են Միջազգային Կարմիր Խաչի ներկայացուցիչներին:

Յոթ հայերը, որոնցից հինգը ձերբակալվել էին խորհրդային զորքերի կողմից Ղարաբաղում 1990 թ. մայիսին անցկացված «օղակ» գործողության ընթացքում, իսկ մյուս երկուսը՝ նույն տարվա օգոստոսին Սեավշրոդի երկրամասում, մահապատժի էին դատապարտվել 1992 թ. ամռանը: Սակայն Բաքվի իշխանությունները վախենալով միջազգային արձագանքից եւ հաշվի առնելով «Միջազգային Ներում» եւ մյուս իրավապաշտպան կազմակերպությունների, Բուշի ու Քլինթոնի վարչակազմի ներկայացուցիչների, տարբեր երկրների հումանիտար գործիչների բազմաթիվ գործողությունները, չհամարձակվեցին դատավճիռը ի կատար ածել:

Իսկ այժմ, ինչպես հայտարարեց Սեյրան Բաղդասարյանը, «Ադրբեջանի ղեկավարությունն ընտրել է նրանց ֆիզիկական ոչնչացման ամենասարսափ ու նողկալի միջոցը, չդիմելով պաշտոնական մահապատժի»: Ըստ որում, այդ գազանային սպանությունները կատարվեցին այն բանից հետո, երբ հենց վերջերս ղարաբաղյան կողմը առանց նախապայմանի Ադրբեջանին հանձնեց սաանձ ռազմագերիների: Սեյրան Բաղդասարյանը միջազգային կազմակերպությունների ներկայացուցիչներին եւ հումանիտար գործիչներին կոչ է արել իրենց ձայնը բարձրացնել հանուն մյուս մահապարտ հայերի կյանքի փրկության եւ պահանջել նրանց հետ անհապաղ հանդիպում: Հակառակ դեպքում հինգ պատանդներին Բաքվի բանտարկյալներում սպասում է նույն ճակատագիրը, ինչ հոկտեմբերին սպանված նրանց մյուս երկու հայրենակիցներին»: Սնարք

Կսկսվի վարձկան օդաչուների դատը

Այս ամիս Ստեփանակերտում կսկսվի խորհրդային վարձկան օդաչուներ Անատոլի Չիստյակովի եւ Յուրի Բելիչենկոյի դատը, որոնց ինքնաթիռները խփվել էին հունվարին: Նրանք մեղադրվում են Ղարաբաղի խաղաղ բնակչության դեմ ռազմական գործողություններ ծավալելու մեջ: Այս օդաչուներից մեկն ուկրաինացի է, մյուսը՝ ռուս: Հայտնվում է, որ Ադրբեջանի կառավարությունը Ստեփանակերտը ռմբակոծելու համար նրանց ամսական 3300 ֆունտ ստեռլինգ աշխատավարձ է վճարել, իսկ յուրաքանչյուր թռիչք վարձատրվել է առանձին: Ավելի ծանր է համարվում մայոր Չիստյակովի վիճակը, որը չի զղջում իր կատարած 30 թռիչքների համար, մինչդեռ Բելիչենկոն, որը 5-6 թռիչք է կատարել, ներում է խնդրում: Չիստյակովը հայտարարել է, որ եթե ազատ լիներ, առաջ նորից կաներ այն, ինչն ամենալավն էր անում եւ ինչն իրեն դուրս էր գալիս՝ կծառայեր որպես ռմբակոծիչ օդաչու այն երկրում, որը պատրաստ կլիներ իրեն վճարելու: ■

ԹՈՒՐՔԻԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏՎՈՒՄ Է ՌՄԲԱԿՈԾԵԼ ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ

Համաշխարհային լրատվական ծառայությունների ուշադրության կենտրոնում է այժմ գտնվում Եվրոպայում ծայր առած քրդական ահաբեկչությունների ալիքը: Անգամ հանրահայտ երաժշտական MTV հեռուստաալիքը բազմիցս անդրադարձավ այս թեմային: Քուրդ զինյալներն արդեն մի շարք թուրքական հյուպատոսարաններ եւ առեւտրական ներկայացուցչություններ են ավերել Լոնդոնում, Ֆրանկֆուրտում, Վիեննայում եւ այլ եվրոպական կենտրոններում:

Այս հարձակումների ընթացքում զոհվել է մեկ եւ վիրավորվել 16 մարդ: Հարձակումների պատասխանատվությունը հայտարարված Քրդստանի բանվորական կուսակցությունը (PKK) նման ձեւով է ցանկանում հրավիրել համաշխարհային հանրության ուշադրությունը Թուրքիայի քրդական փոքրամասնության խավիճների նկատմամբ իրագործվող եղեռնին: Մասնավորապես շեշտվում են թուրքական բանակի կողմից Լիցա քաղաքում կատարված խաղաղ բնակչության սպանությունները, որը Դավոսյան է նաեւ այդ քաղաքը այցելած բելգիական պատվիրակությունը: Մինչդեռ Թուրքիան պնդում է, թե Լիցայում արյունահեղության հեղինակը հենց PKK-ն է, որը նման սադրանքով փորձում է միջամտել: Իսկ Գերմանիայի ԱԳ նախարար Կլաուս Քինկելը, նշելով Վիսբադենում, Շտուտգարտում եւ Դյուսելդորֆում կատարված ահաբեկչությունները, կոչ է արել օրենքով արգելել Քրդստանի բանվորական կուսակցության գործունեությունը Գերմանիայում, քանի որ նրա բռնի գործելակերպը այլեւս չի կարելի հանդուրժել նույնիսկ գերմանական ազատական հասարակության մեջ:

Իսկ Թուրքիայի վարչապետ Թանսու Չիլլերը հայտարարեց, որ այս դեպքերը միայն կամրապնդեն քրդերի դեմ կռվող զինվորների թիվը: Նա քրդական կողմին օգնելու մեղադրանքներ ուղղեց Իրանին, Իրաքին, Սիրիային եւ Հայաստանին: «Երբ նրանք խոսքով բարեկամներ են, առաջ պետք է առաջադրենք այդ. իսկ երբ բարեկամներ չեն, առաջ դա եւս անհրաժեշտ է իմանալ եւ այդ պետությունների նկատմամբ անել այն, ինչ թվում է մեր նկատմամբ նրանց վերաբերմունքից», հայտարարեց Չիլլերը: Վերջական վարչապետը ծանոթ առողջի ժամանակ հայտնեց, որ իր կառավարությունը կանի այն, ինչ տարիներ ի վեր չեն կարողացել անել նախորդ իշխանությունները: Իսկ հարեւան երկրները պարտավոր են համագործակցել Թուրքիայի հետ, իրենց տարածքում PKK-ի մարտիկների դեմ համապատ գործողություններ իրականացնելու համար, եթե նրանք հայտարարեն, թե միայնակ անզոր են վերահսկել Քրդստանի բանվորական կուսակցության զինյալների գործողությունները իրենց տարածքներում: Նա նշել նաեւ, որ մինչեւ տարվա վերջ 10 հազար զինվորներ կավարտեն մասնագիտացված մարզումներն ու հատուկ ծոտրային զորամիավորումների կազմում կուղարկվեն քրդերի դեմ իրենց իսկ կիրառած պարտիզանական մեթոդներով պայքարելու համար:

Արդեն հրապարակվել է մի քարտեզ, որտեղ թուրքական շտաբը դրոշակներով նշել է ճամբարների տեղերը, այդ թվում նաեւ Հայաստանի տարածքում: Իսկ վերջերս ընդունված մի որոշմամբ Թուրքիայի կառավարությունը ռազմաօդային ուժերին արտոնել է ռմբակոծել ապաստարանների վարժական կենտրոնները նաեւ իր երկրի տարածքից դուրս: Պատրա՞ստ է արդյոք Հայաստանը համարժեք գործողությունների:

«Ազգ»

Աղբեջանը կամավորներ է հավաքագրում Ղարաբաղի դեմ

Զինված հրադադարի ժամկետի ավարտին, երեկ եւ նախօրե գիշեր իրադրությունը Լեռնային Ղարաբաղի ռազմաճակատներում համեմատաբար հանգիստ է եղել: Հենվելով ԼՂՀ պաշտպանության բանակի շտաբից ստացված տեղեկությունների վրա, Ստեփանակերտի մեր թղթակից ՎԱՀՐԱՄ ԱՂԱՋԱՆՅԱՆԸ հաղորդում է, թե ադրբեջանական կազմավորումները պարբերաբար կարճատեւ խախտումներ էին ներարկում Ֆիզուլու եւ Ակնայի շրջանների հայկական պաշտպանական դիրքերը, ինչպես նաեւ Մարտակերտի շրջանը: Միաժամանակ ադրբեջանական զանգվածային լրատվության միջոցները լայն քարոզչական արշավ են ծավալել ազգային բանակի համար կամավորներ հավաքագրելու նպատակով: Ամենուրեք քննարկվում է նախագահ Ալիեւի վերջին հրապարակային ելույթը, որտեղ վերջինս կոչ է արել ի մի բերել բոլոր ուժերը հայկական ագրեսիան կասեցնելու համար: Բերվում են Բաքվում եւ այլ վայրերում կամավորների հավաքագրման բազմաթիվ օրինակներ: Մասնավորապես, Բինագադի (Բաքվի շրջան) վարչակազմի վկայությամբ, ձեւավորվել է 450 զինվորական: Անձնակազմի մեջ ընդգրկված են Լաչինի, Աղդամի, Ֆիզուլու բնակիչները, այդ թվում 45-50 եւ ավելի բարձր տարիքի անձինք: Ինչ վերաբերում է Հայաստանի սահմանամերձ շրջաններին, ապա այստեղ արդեն հինգերորդ օրն է, ինչ լուրջ միջադեպեր չեն արձանագրվել: «Ազգ»

Զուգդիդիից հետո Աբխազիան

«Ամենայն պատասխանատվությամբ հայտարարում եմ, որ Զուգդիդին, որն առաջիկայում կազատագրվի կառավարական ուժերի կողմից, կդառնա այն հիմնական հենակետը, որտեղից կսկսվի Աբխազիայի ազատագրումը», երեկ Սենակի թղթակցին հայտարարեց Մեգրելիայի հարցերով Վրաստանի պետնախարար Գիվի Լոմինաձեն, որը գտնվում է Արեւմտյան Վրաստանում: Նա նշեց, որ Գամսախուրդիայի վերջին հենակետ Զուգդիդին գրավելուն խանգարում է մի կարեւոր հանգամանք. քաղաքի խաղաղ բնակչությունը «փակված է գլխավոր գիծի բացվում, եւ այն ոչնչացնելու համար ժամանակ է պետք»: Գիվի Լոմինաձեն բացատրեց դա այսպես՝ անհրաժեշտ է բազմաթիվ մեծ աշխատանք տանել, համոզել մարդկանց բացահայտել «սեփական մարզերի մարտադաշտի խորքում դեմ, մի»:

Հետաքրքիր է միայն, թե ինչպե՞ս կվերաբերվի Ռուսաստանը Զուգդիդիից հետո Աբխազիայի ազատագրման հեռանկարին, մանավանդ, որ դրանից շատ բան է կախված: «Ազգ»

Հուսեյն-Պերես գաղտնի բանակցությունն՞եր

Իսրայելական մամուլում երեկ լույս տեսած հրապարակումների համաձայն, շաբաթասկզբին գաղտնի բանակցություններ են տեղի ունեցել Հորդանանի Հուսեյն թագավորի եւ Իսրայելի արտգործնախարար Շիմոն Պերեսի միջեւ, ըստ ոմանց տնտեսական բնույթի, իսկ ըստ ուրիշների՝ նաեւ քաղաքական: Հանդես գալով մամուլի առաջ, Շ. Պերեսը հերքեց նման տարածայնություններ: Սակայն դիտորդները նկատել տվեցին, որ իսրայելցի քաղաքական ղեկավարները նախապես համախ են նման հերքումներ կատարել, այնինչ հետագայում պարզվել է նման տեղեկությունների ճշտությունը: ■

Գերմանական վարակված արյուն

Եվրոպական եւ միջինարեւելյան բազմաթիվ երկրներում երեկ տենդագին փնտրում էր կատարվում հիվանդանոցային այն հիմնարկներում, որոնք Գերմանիայից արյուն էին ստացել վերջերս: Պարզվել է, որ դրա մի մասը վարակված է եղել ՍՊԻԴի վիրուսով: Այդ մասին գերմանական մամուլում եղած լրատվությունները իսկական խուճապ են ստեղծել նույնինքն Գերմանիայում: Արյան որոշ խմբաքանակություն հասել է մասնավորապես Անգլիա, Հունաստան, Ավստրիա եւ Սաուդյան Արաբիա:

Բելֆաստի խաղաղության նոր հույս

Մեծ Բրիտանիայի վարչապետ Ջոն Մեյջորը վերսկսեց բանակցությունները Հյուսիսային Իռլանդիայի հետ: Բանակցություններից առաջ Մեյջորը հանդիպեց հյուսիսիռլանդական պատգամավոր Ջոն Հյումի հետ, որը Հյուսիսային Իռլանդիայի համար խաղաղության ծրագրի նախաձեռնողներից մեկն է: Լոնդոնում, լորդերի պալատում ունեցած ելույթում Ջոն Մեյջորը արտահայտեց Հյուսիսային Իռլանդիայում տեղական նոր կառույցվածքների ստեղծման օգտին, ինչը պետք է իրագործվի տեղական կառավարման սահմաններում: Ջոն Հյումը նշեց, որ եթե բրիտանական կառավարությունն ընդունի իր ծրագիրը, շուտով Հյուսիսային Իռլանդիայում կհաստատվի երկար սպասված խաղաղությունը:

Հայիթի. ՄԱԿ-ը նոր ծրագիր է առաջարկում

ՄԱԿ-ը Հայիթիում քաղաքական ճգնաժամից դուրս գալու համար նոր հանդիպում առաջարկեց: Աքսորված նախագահ Ժան Բերտրան Արիստիդը պատրաստ է մասնակցել առաջարկվող նոր բանակցություններին: Որոշվեց հանդիպումը անցկացնել ուրբաթ օրը: Սա կայուն շաբաթվա օրը տեղի ունեցած ռազմական ասպիծանտահիման արարողության ժամանակ ռազմական առաջնորդ Սեդրասը չանդրադարձավ բանակցությունների հարցին: Հայտնում են, որ այս արարողությունը մի քանի անգամ հետաձգվել էր արտակարգ իրադրության հետեւանքով: Համաձայն ՄԱԿ-ի ծախողված բանակցությունների, Սեդրասը շաբաթ օրը պետք է վայր դներ զենքը եւ հնարավորություն տար նախագահին վերադառնալու իր պաշտոնին: Սակայն դա չարվեց, քանի որ խորհրդարանը չխոստացավ ներում շնորհել 1991 թ. հեղաշրջման կազմակերպիչներին: ■

ՆԳՆ-ը վճռականորեն «grեց» դոլլարի շուկան

Երեկ իրադրությունը Լեռնային Ղարաբաղի... ներողություն՝ Երեւանի Հանրապետության հրապարակում եւ նրա շուրջ կրկին արվել էր: Համենայն դեպս, նախկինում առաջնորդի պատվանդանի հովանավորությունը վայելած եւ հետագայում մեծածախ փողոցի հատվածային մայրը տեղափոխված տարադրամի շուկան եռում էր վտանգի հոտ առած մեղվափեթակի նման: Իսկ վտանգը բավականին իրական էր՝ բոլոր դեպքերում բազմաթիվ «գործարարներ» այդ օրը բախտ բան խոստովան սեփական մաշկի վրա զգացին ներքգործնախարարության դպատկանների «բաժին» ներգործությունը: Իսկ այն, որ դրանք իսկապես ներքգործնախարարության աշխատակիցներ էին, կարելի էր կռահել թե ոչ միայն նրանց իմնաստական կեցվածքներից եւ ավտոմեքենաների պետհամարանիշներից: «Ազգ»

Մոսկվա. ծնունդ մեղմացրել է կովկասցիների հալածանքը: Մոսկվայում Հայաստանի մշտական ներկայացուցչության լրատվական կենտրոնից երեկ հայտնեցին, որ ՌԴ նախագահ Բորիս Ելցինի նոր հրամանագիրը (սահմանադրական կարգի վերականգնման մասին) եւ քաղաքապետի մասին, առայժմ հանգամանորեն մեկնաբանել չեն կարող: Իսկ ինչ վերաբերում է «կովկասյան ազգային պատկանելություն ունեցողների» հետապնդումներին, դրանք բավական մեղմացել են, չնայած տներում դեռ շարունակվում են ստուգումները: Կենտրոնի ղեկավար Գագիկ Գաբրիելյանը հայտնեց, որ ներկայացուցչությունը Հայաստանի քաղաքացիներից գանգատ բողոք չի ստացել, ի տարբերություն ադրբեջանցիների, որոնց մշտական ներկայացուցչությունը հանդես է եկել բողոքագրով: «Ազգ»

digitised by A.R.A.R.@

ՌԱԿ

Հանրապետական վարչությունում

Ռամկավար ազատական կուսակցության Հանրապետական վարչության նոյեմբերի 4-ի նիստում շարունակվեցին քննարկվել իշխանությունների հետ ՌԱԿ-ի փոխհարաբերությունների կառուցման եւ կազմակերպման խնդիրները: Այդ հարցի վերաբերյալ կազմված բնզյուները ներկայացնելով, վարչության ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանը առանձնացրեց ինչպես կայտերի ծեւերը, այնպես էլ հանրապետության նախագահի, փոխնախագահի, ՀՀ Գերագույն խորհրդի եւ ՀՀ կառավարության ղեկավարների, դատախազական մարմինների հետ քննարկվելիք հիմնախնդիրները:

Ծավալված մտքերի փոխանակման ընթացքում վարչության անդամները կարեւորեցին նաեւ դատախազության, արտաքին գործերի նախարարությունների եւ տեղական ինքնակառավարման իշխանությունների հետ կուսակցական կապերի հաստատման անհրաժեշտությունը:

Ի գիտություն ընդունելով ներկայացված փաստաթուղթը, վարչությունը հանձնարարեց բնզյուների հիման վրա մշակել աշխատանքային ծրագիր եւ հստակեցնել դրա իրագործման մեխանիզմները:

Վարչության անդամ Սամվել Սահակյանի եւ փոխանդամ Գուրգեն Հակոբյանի կողմից բարձրացված, «Ազգ» թերթում հրապարակված ՀՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորներից մեկի անունը եւ պատիվը շոշափող հոդվածի կապակցությամբ որոշվեց ճշտել փաստերը եւ համապատասխանորեն արձագանքել:

Կանադայի դեսպանատան առաջին քարտուղար, պրոտոկոլ Մերլու Լեւինի եւ երրորդ քարտուղար, փոխհյուպատոս Դեբրի Փրայսի հետ կուսակցության կենտրոնական գրասենյակում կայացած հանդիպման մասին տեղեկություն հաղորդեց վարչության ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանը:

Քննարկվեց նաեւ կազմակերպչական հարց՝ փակ եւ գաղտնի քվեարկությամբ վարչության դիվանի անդամ ընտրվեց Հակոբ Կարապետյանը: ■

Ակումբների վարչականների խորհրդակցություն

Նոյեմբերի 4-ին ՌԱԿ Հանրապետական վարչության գրասենյակում տեղի ունեցավ ՌԱԿ ակումբների վարչականների խորհրդակցություն, որին մասնակցում էին ՌԱԿ ՀՎ ատենապետ Ռ. Միրզախանյանը, փոխատենապետ Կ. Կոստանդյանը, ՀՎ անդամներ Հ. Ավետիսյանը, Լ. Բաբայանը, Հ. Դուրգարյանը եւ Երեւանի ու մերձակա շրջանների նախկին ակումբների ատենապետներ եւ վարչականներ:

ՌԱԿ ՀՎ ատենապետ Ռ. Միրզախանյանը հանդես եկավ կուսակցական համագումարական երկրորդ պատգամավորական ժողովից հետո ՀՎ գործունեության եւ իշխանության մարմինների հետ ՌԱԿ հարաբերակցությունների եւ դիրքորոշումների մասին հակիրճ զեկուցումով:

Ծավալված մտքերի լայն փոխանակության ժամանակ ՌԱԿ Մյասնիկյանի շրջանի ատենապետ Գ. Գալստյանը, էջմիածնի «Խորհրդային Հայրիկ» ակումբի ատենապետ Ն. Լեւոնյանը, «Շողակաթ» ակումբի ատենապետ Ա. Ալեխանյանը, «Երեւանի» ակումբի փոխատենապետ Կ. Հա... «Շողակաթ-1» ակումբի ատենապետ Ս. ...Մյասնիկյանի ...» ակումբի ատենապետ Կ. Հակոբյանը, Շահումյանի շրջանի «Անդրանիկ» ակումբի ատենապետ Գ. Միրզախանյանը իրենց ելույթներում անդրադարձան հանրապետության ներքին իրավիճակի, իշխանության մարմինների հետ հարաբերության, հանրապետությունում ծավալված առեւտրատնտեսական գործընթացի, սեփականաշնորհման եւ մասնավոր սեփականատերերի շահերի պաշտպանության հարցերին:

Հանրապետությունում ծավալված սահմանադրական գործընթացի, նրա նախապատմության եւ այդ հարցում ՌԱԿ դիրքորոշումների եւ մասնակցության հարցերին էր նվիրված ՀՎ փոխատենապետ Կ. Կոստանդյանի ելույթը: Հանրապետական վարչության անդամ Հ. Ավետիսյանը իր ելույթում հատկապես կարեւորեց կուսակցության կառույցների ամրապնդման, ակումբների եւ Հանրապետական վարչության կապերի ուժեղացման ու կուսակցության ներքին կյանքի ու դերի բարձրացման խնդիրները:

Ամփոփելով խորհրդակցությունը, Ռ. Միրզախանյանը նշեց, որ ՌԱԿ-ը եղել եւ մնում է կառուցողական ընդդիմություն եւ իր ջանքերը կենտրոնացնում է սահմանադրական ճանապարհով հանրապետությունում ժողովրդավարության ամրապնդման, ներքին կարգ ու կանոնի հաստատման եւ տնտեսական բարեփոխումների հաղթանակին: ■

Ղարաբաղ

Միաժամանակ Ղարաբաղի հարավում եւ հարավ-արեւմուտքում իրադրության կայունացմանը զուգահեռ լարվածությունն ավելացավ հյուսիս-արեւելքում եւ հարավ-արեւելքում դեռեւս նոյեմբերի 1-ին ադրբեջանական կազմավորումները զենքի տարբեր տեսակներից հրետակոծեցին Ֆիզուլու եւ Մարտակերտի շրջանների հայկական պաշտպանական դիրքերը: Նույնը շարունակվեց նաեւ նոյեմբերի 2-ին եւ լույս 3-ի գիշերը: Բոլոր դեպքերում ղարաբաղյան ուժերը ձեռնպահ էին մնում պատասխան գործողություններից, հավատարիմ մնալով միակողմանի հրադադարի վերաբերյալ որոշմանը: Անցած շաբաթը հատկանշական էր նաեւ նրանով, որ պատերազմական գործողությունների մեջ ընդգրկվեց նաեւ մինչ այդ «ոչ պատերազմական» համարվող Բեյլագանի (նախկին Ժդանովի) շրջանը՝ երբ ոչ իրականում, այլ գոնե ադրբեջանական ռազմական հաղորդագրությունների համաձայն: Այսպես, նոյեմբերի 2-ին Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարությունը հայտնեց, թե իբր հայկական կազմավորումները լայնածավալ գրոհ են ձեռնարկել այդ շրջանի ուղղությամբ եւ մի քանի կմ ներխուժել շրջանի տարածքը, մինչդեռ իրականում հայկական ուժերը գտնվում էին նոյեմբերի 27-ին գրաված դիրքերում եւ չէին պատասխանում նույնիսկ Բեյլագանի շրջանից իրականացվող հրետակոծություններին:

Ինչ վերաբերում է ընդհանրապես հրադադարին, որը խախտվեց ադրբեջանցիների կողմից, ապա դրա ժամկետն ավարտվեց երեկ, իսկ երկարաձգման վերաբերյալ տեղեկություններ առայժմ չկան: Հետաքրքիր է, որ ադրբեջանական կողմը նախկինում խոստացել էր, որ հրադադարը խախտել են ադրբեջանական այն կազմավորումները, որոնք ենթարկվում են ընդդիմությանը, ուստի

ԱԴՐԲԵՋԱՆԸ ՊԱՏՐԱՍՏՎՈՒՄ Է ՇԱՐՈՒՆԱԿԵ՞Լ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Լեռնային Ղարաբաղի ռազմաճակատներում անցյալ շաբաթ տեղի ունեցած ռազմական գործողությունները կարելի է ամփոփել մեկ նախադասությամբ՝ ԼՂՀ պաշտպանության բանակի կազմավորումները գործնականում ավարտին հասցրեցին ադրբեջանական ռազմական հենակետերի ոչնչացումը հարավում: Ու թեեւ հայկական կազմավորումները խուսափեցին խաղաղ բնակչությանը հետապնդելուց, ծեռնոտնի մնացին բնակավայրերը մտնելուց եւ մարդասիրական միջանցք թողեցին՝ բնակչության անվտանգ արտահոսքի համար, այնուամենայնիվ ադրբեջանական զանգվածային լրատվության միջոցները շտապեցին աշխարհով մեկ հայտարարել, թե հայկական ուժերի ճնշումների տակ ադրբեջանցիները ստիպված են եղել անցնել Արաքսը եւ ապաստան գտնել Իրանում:

տրամաբանական կլիներ սպասել, որ Ադրբեջանն ինքը կանի առաջին քայլը հրադադարի երկարաձգման գործում:

Քաղաքական արձագանքների մասին: Ադրբեջանական կողմի պնդմամբ, ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհուրդը խոստացավ առաջիկայում քննարկել Ադրբեջանում ստեղծված իրավիճակը, ինչը ենթադրում էր հայկական կողմի նկատմամբ որոշակի սանկցիաների կամ գոնե հայտարարությունների ընդունում: Միաժամանակ ԼՂՀ ՊՊԿ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդին հղած նամակում պարզաբանեց, որ հրադադարը խախտել է ադրբեջանական կողմը, իսկ Ղարաբաղի հարավում ադրբեջանական լայնածավալ գրոհը կազմակերպված էր այդ հանրապետության պաշտպանության նախարարության կողմից: Ինչ վերաբերում է ԵԱՀԽ Մինսկի խմբի Վիեննայի ոչ պաշտոնական խորհրդակցություններին, ապա դրանք շարունակվում են:

ԱՐՄԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

Ադրբեջանը քննարկում է արտակարգ դրության հարցը

Ներկայումս Ադրբեջանի ղեկավարությունը քննարկում է հանրապետությունում արտակարգ դրություն մտցնելու գաղափարը: Այս մասին ԻԹԻ-ին հաղորդել է Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւի աշխատակազմի մի պատասխանատու, որի կարծիքով, արտակարգ դրություն հայտարարելը մտնում է ոչ թե խորհրդարանի, այլ նախագահի իրավասությունների մեջ: Ըստ նրա, խորհրդարանը պետք է պարզապես հաստատի այդ որոշումը: Միաժամանակ ադրբեջանական խորհրդարանի իրազեկ աղբյուրներից հայտնի է դարձել, որ համապատասխան հանձնաժողովները սկսել են քննարկել արտակարգ դրություն մտցնելու գաղափարը: Փաստաթղթի նախագծի համաձայն, արտակարգ դրությունը ենթադրում է մի շարք ազատությունների սահմանափակում, այդ թվում՝ խոսքի, հավաքների եւ այլն, ինչպես նաեւ արդյունաբերական ձեռնարկություններում հատուկ դրության հաստատում:

Հետաքրքիրն այն է, որ արտակարգ դրության հարցը քննարկվում է այն ժամանակ, երբ ավարտվում է հրադադարի ժամկետը, ինչը ենթադրել է տալիս, թե Ադրբեջանը պատրաստվում է նոր, ավելի երկարատեւ պատերազմի: «Ազգ»

Երեւան

Կարմիր խաչը որոշակիացրեց իր կարգավիճակը Հայաստանում

Երեկ Հայաստանի արտգործնախարարությունում ստորագրվեց Հայաստանի Հանրապետության կառավարության եւ Կարմիր խաչի միջազգային կոմիտեի միջեւ Հայաստանի Հանրապետությունում Կարմիր խաչի միջազգային կոմիտեի իրավիճակի մասին համաձայնագիր:

Այն ստորագրեցին ՀՀ արտգործնախարար Վահան Փափազյանը եւ Կարմիր խաչի միջազգային կոմիտեի պատվիրակության ղեկավար Էրվին Բոսերը: Գնահատելով կնքված համաձայնագրի նշանակությունը, Էրվին Բոսերը նշեց, թե նախ ակնառու է, թե Հայաստանը պատրաստ է համագործակցել Կարմիր խաչի հետ իր մարդասիրական ծանրաբեռնված հարցում, եւ հետո, համաձայնագիրը կհեշտացնի վարչական աշխատանքը, հատկապես մաքսային հետ կապված հարցերում:

Նրա ասելով, Ռուսաստանից հետո Հայաստանը երկրորդ երկիրն է, որ ստորագրում է նմանատիպ համաձայնագիր: Իր հերթին, արտգործնախարար Վահան Փափազյանը նշեց, թե Հայաստանի սկզբունքային մոտեցումն այն է, որ քայլ առ քայլ ինտեգրվելի միջազգային հանրության շրջանակներում: Այդ առումով նա կարեւորեց Կարմիր խաչի աշխատանքը, հիշեցնելով նաեւ 1988 թ. երկրաշարժի ժամանակ ցույց տրված օգնությունը, եւ հաստատեց, թե կնքված համաձայնագիրը զարծելու է ի նպաստ հայ ժողովրդի:

Կարմիր խաչի ներկայացուցիչը նշեց, թե իրենք մշտական գրասենյակ ունեն Ստեփանակերտում, սակայն քանի որ Լեռնային Ղարաբաղը որեւէ պետության կողմից ճանաչված չէ, ապա առայժմ նման համաձայնագիր կնքելու հնարավորություն չկա: Սակայն, նրա խոսքով, լավ հարաբերություններ ունեն Ղարաբաղի իշխանությունների հետ: Հայաստանում Կարմիր խաչը հիմնականում օգնում է սահմանամերձ շրջանների մոտ 60 գյուղերի, որոնք վնասվել են ռմբակոծություններից: Մոտ 25 հազար մարդ ստանում է օգնություն: Բացի այդ, տեղեկատվական ծրագրեր կան զինված ուժերի զինծառայողների համար, ըստ որոնց բացատրում են զինվորներին, թե ինչպես պետք է վարվեն միջազգային օրենքները պատերազմի ժամանակ: Կարմիր խաչի աշխատակիցները այցելում են նաեւ գերիներին, ծանոթանում Ղարաբաղ վերադարձող փախստականների հոգսերին, նրանց ցույց տալիս մարդասիրական օգնության: Օգնում են նաեւ, որպեսզի ադրբեջանական պատանդները փոխանակվեն հայ գերյալների հետ եւ վերադառնան հայրենիք: Ա.Հ.

Հայաստանը հույսը չի կորցնում

«Հայաստանը ցանկանում է մնալ ռուբլու գոտում եւ ԱՊՀ մյուս երկրների հետ ամրապնդել այն», այսպես հայտարարեց ՀՀ Կենտրոնական բանկի նախագահ Իսահակ Իսահակյանը Ռոյթեր գործակալության եւ «Ազգ» օրաթերթի թղթակիցներին: Նշելով, որ առայժմ նոր ռուբլու գոտում անցնելու հարցում շատ բան է կախված Ռուսաստանի Կենտրոնական բանկից, նա ասաց, թե այնուամենայնիվ Հայաստանն իր հույսը չի կորցնում: Եւ որպեսզի հանրապետության տնտեսությունը չխախտվի, ստեղծված դրամաշրջանառության կարգավորման պետական հանձնաժողովն արդեն 7-8 օրում է քննում եւ շարունակում է հետեւել դրանց իրականացմանը: «Մենք նախատեսում ենք, որ կլինեն նոր որոշումներ, որոնք ավելի կառավարելի կդարձնեն դրամաշրջանառությունը», ասաց նա: Ա. Հ.

«Արամ Խաչատրյան» համերգասրահ

Նոյեմբերի 9-ին տեղի կունենա ջութակի երաժշտության երեկո: Հանդես կգան ջութակահար Արսաքես Միրզոյանը եւ դաշնակահար Զիլինե Զախարյանը: Համերգի առաջին բաժինը նվիրված է եվրոպական ռոմանտիկական անսամբլային երաժշտության ալիի ընկնող նմուշներին: Կհնչեն Յոհան Շուբերտի ջութակի եւ դաշնամուրի համար գրված «Ռոնդոն» եւ Յոհաննես Բրամսի թիվ 3 սոնատը: Երկրորդ բաժնում կկատարվեն 20-րդ դարի ֆրանսիական կոմպոզիտորների գործերից: Էռնեստ Շոսոնի «Պոեմը», Կլոդ Դեբյուսիի՝ ջութակի համար փոխադրված յուրահատուկ եւ Մորիս Ռավելի «Գնչուհի» անունը կրող ռապսոդիան: Ընտրված ծրագիրը ներկայացնում է կատարողների նախասիրությունների լայն շրջանը: Հիշեցնենք, որ Արսաքես Միրզոյանը Արամ Խաչատրյանի անվան լարային քառյակի առաջին ջութակահարն է, համախ հանդես է գալիս նվագախմբի ընկերակցությամբ: Նրա ջութակի ձայնը ծանոթ է տասնյակ երկրների երաժշտասերներին: Համերգային հարուստ փորձ ունի եւ Զիլինե Զախարյանը, որն իբրեւ անսամբլիստ եւ նվագակցող ելույթ է ունեցել հանրապետության լավագույն մենակատարների հետ՝ Հայաստանում եւ արտասահմանյան շատ երկրներում:

Նոյեմբերի 10-ին Երեւանի կամերային նվագախմբի համերգն է: Գեղարվեստական ղեկավար՝ Արամ Սարգսյան: Գլխավոր դիրիժոր՝ Էմին Խաչատրյան: Մենակատար՝ Աննա Մելիքյան:

Համերգների սկիզբը ժ. 16-ին: Տոմսերը վաճառվում են:

Բաքու

Ընդդիմությունը պահանջում է արտահերթ նիստ

Ադրբեջանի խորհրդարանի նիստը, որը նախատեսված էր սկսել հինգշաբթի օրը, չկայացավ անհայտ պատճառներով: Միաժամանակ ընդդիմությունը պնդում է, որ իշխանությունները Հեյդար Ալիեւի ղեկավարությամբ խուսափում են խորհրդարանից, որը կարող է գործադիր իշխանությանը խիստ քննադատության ենթարկել, այդ թվում ադրբեջանական բանակի վերջին պարտությունների համար: Ընդդիմության ներկայացուցիչները եւ Ադրբեջանի ժողովրդական ճակատը ԻԹԻ-ին հայտնել են, որ խորհրդարանի 17 անդամ արդեն ստորագրել են անհապաղ Միլլի մեջլիս հրավիրելու դիմումը: Ենթադրվում է քննարկել հասարակական-քաղաքական գերլարված իրավիճակը, որը ստեղծվել է Ադրբեջանի հարավ-արեւմուտքում տարածքային կորուստների պատճառով: ԻԹ

Միջազգային ցուցահանդես Բաքվում

Նոյեմբերի 4-ին Ադրբեջանի գիտությունների ակադեմիայում բացվեց «Էկո Խազար-93» միջազգային բնապահպանական ցուցահանդեսը, որը նվիրված էր Կասպից ծովի հիմնախնդիրներին: Ցուցահանդեսի մասնակիցների թվում են բնապահպանության պետական կոմիտեն, պետական նավթային ընկերությունը, Կասպից ծովի նավատորմը, ԱՄՕԿՕ, Բի Փի Սթաթոյլ, Շելլ, Պենզոյլ ընկերությունները: Սնարf

Համատեղ շուկա չեզոք գոտում

Համաձայն Ադրբեջանի Նախարարների կաբինետի որոշման, ադրբեջանաիրանական սահմանի չեզոք գոտում Բեյլագանի շրջանում ստեղծվում է երկու պետությունների քաղաքացիների կողմից ապրանքների վաճառքի համատեղ շուկա: Նման շուկայի ստեղծման հիմնական նպատակը երկու պետությունների միջեւ առեւտրատնտեսական կապերի ընդլայնումն է եւ պարենային ու արդյունաբերական ապրանքների նվազագույն պահանջարկի բավարարումը: Սնարf

Ադրբեջանական բանակը բնակավայրերը թողել է առանց մարտերի

«Ազատություն» ռադիոկայանի թղթակից Էլմիրա Ախունդովան հայտնում է, որ Զանգելանի, Ջեբրայիլի եւ Ֆիզուլիի շրջաններում վերջին իրադարձությունների ժամանակ Ադրբեջանի ազգային բանակի շարքերում զոհեր գրեթե չեն եղել: Ախունդովայի խոսքերով, դա ուրախացնող փաստ չէ, քանի որ բնակավայրերը հանձնվել են փաստորեն առանց մարտի: Ականատեսների վկայությամբ, բանակը դիրքերը լքում էր ավելի շուտ, քան խաղաղ բնակիչները: Ի դեպ, օրինակ, մարտավարական նշանակություն ունեցող Հորադիզում թողնվել է ահռելի քանակությամբ մարտական տեխնիկա եւ զինամթերք: ՆՏ

Բաքվում բացվել է տարադրամի փոխանակման առաջին կետը

Բաքվի 47-րդ խանութ-սրահում նոյեմբերի 1-ից բացվել է ինվեստիցիոն կոմերցիոն բանկի տարադրամի փոխանակման կետը: Տարադրամային գործողությունների բաժնի աշխատակից Արիֆ Վելիեւը «Թուրանի» թղթակցին հայտնել է, որ առայժմ կետը կփոխանակի, կգնի եւ կվաճառի ԱՄՆ դոլլար եւ գերմանական մարկ: Առաջիկայում այստեղ կբացվեն քաղաքացիների տարադրամային թղթակցային հաշիվներ՝ շատ բարձր տոկոսներով: «Մենք տարադրամը կգնենք ավելի թանկ եւ կվաճառենք ավելի էժան, քան մյուս բանկերը: Տարբերությունը կկազմի 20-30 տոկոս», ասաց Վելիեւը: ■

«Դեւոնդ Ալիանս» մշակութային-լուսավորչական ընկերությունը խոր կսկիծով հայտնում է Փարիզի իր մասնաճյուղի նախագահ

ՅԱՆ ԼԸ ԳԱԼԼԻ

վաղաժամ մահվան մասին:

digitised by A.R.A.R.@

Մարկո Տոզելլի. «Պատերազմը խոչընդոտ չէ ներդրումների համար»

Նոյեմբերի 1-ին Վերակառուցման ու զարգացման եվրոպական բանկի մի խումբ փորձագետներ Բաքու ժամանեցին մասնավոր հատվածի ֆինանսավորման արդյունավետ նախագծերի ընտրության նպատակով:

Բանկի փորձագետ Մարկո Տոզելլին ասաց, որ դեռ Ադրբեջան գալուց առաջ ինքը պատկերացում ուներ ֆինանսավորման ներկայացված որոշ նախագծերի մասին: Այստեղ նա մտադիր է համոզվել այդ նախագծերի օգտակարության եւ ծանոթանալ նորերին:

Տոզելլիի խոսքերով, բանկը վարկեր կհատկացնի միայն այն մասնավոր ընկերություններին, որոնք զբաղվում են արտադրական գործունեությամբ եւ ոչ թե առեւտրով, քանի որ հենց արտադրությունն է տնտեսության զարգացման լծակը:

Նոյեմբերի 2-ին Ադրբեջանի մասնավոր ֆիրմաների ներկայացուցիչների հետ հանդիպման ժամանակ Տոզելլին ասաց, որ փորձագետները չեն ճնճարկի ծխախոտի եւ ոգելից խմիչքների արտադրության առնչվող նախագծեր: Առավելապես օգտակար եւ արդյունավետ է ուշադրություն բեւեռել գյուղատնտեսության, քիմիական արտադրության, տրանսպորտի, զբոսաշրջության եւ մյուս ճյուղերի զարգացման նախագծերի վրա, հատկապես երբ դա կխթանի արտահանման արտադրությունը:

Վերակառուցման ու զարգացման եվրոպական բանկը պատրաստ է ֆինանսավորել Ադրբեջանի գործարարների ներկայացրած նախագծերի արժեքի 35 տոկոսը, ըստ որում նախագծի նվազագույն արժեքը պետք է կազմի 10-15 միլիոն դոլլար: Բանկը կարող է նախագծերում ներդրումներ կատարել ուղղակիորեն, դառնալով նախագծի համատեր, ինչպես նաեւ հատկացնել վարկեր, որոնց վճարման ժամկետը հասնում է 10 տարվա:

«Պատերազմը չի կարող խոչընդոտ լինել Ադրբեջանի մասնավոր հատվածում ներդրումներ կատարելու համար, քանի որ բանկը Ադրբեջանին համարում է կարեւոր գործընկեր», ասաց Մարկո Տոզելլին:

Վերակառուցման ու զարգացման եվրոպական բանկը նախկին ԽՍՀՄ հանրապետություններին արդեն հատկացրել է 3 միլիարդ դոլլար:

Ասսոշիեյթեդ Պրես Իմ ուս? — Սնարֆ-Թուրան

Վրաստանի «կոնստիտուցիոն», որ երբեմն-երբեմն դրսեւորվում է Հայաստանի նկատմամբ, այս անգամ բավականին սուր արտահայտումներ կարող է ունենալ Բաքու-Թբիլիսի երկաթգիծը փաստորեն չի գործում: Մարնեուլի շրջանն ադրբեջանական է եւ գործնականում անկառավարելի եւ այլն: Սակայն բոլոր դեպքերում պատճառներն ըստ երեւույթին ավելի պարզ են՝ Վրաստանի կառավարական ուժերը կարծես թե վերջնականապես են աղբյուր եւ մոտ են հաղթանակին, եւ Շեւարդնաձեն ուզում է «ասածներ ցույց տալ» Հայաստանին իր աջակցությունը դիմումն անպատասխան թողնելու եւ զորքեր մտցնելուց ձեռնպահ մնալու համար: Նման մոտեցումը տրամաբանական կլիներ միայն այն դեպքում, երբ նախ Վրաստանն իրավական լծակներ ունենար երկարատեւ ողջ երկայնքով իրադրությունը վերահսկելու համար, եւ երկրորդ, երբ համապատասխան «բարյացակամություն» ունենար Ռուսաստանից, որի բարյացակամությունից են կախված կառավարական ուժերի հետագա հաջողությունները:

Եւ քանի որ վրացական երկաթուղին հիմնականում գտնվում է ռուսական կազմավորումների հսկողության տակ (համենայն դեպս, ցանկության դեպքում ռուսական ուժերը նեցուկությամբ կարող են կարգուկանոն հաստատել երկաթուղում), մնում է ենթադրել, որ Ռուսաստանը տվյալ դեպքում այնքան էլ դեմ չէ Հայաստանի երկաթուղային շրջափակման խստացմանը, բնեւ պատեհ առիթը բաց չի թողնում Անդրկովկասի հաղորդակցության ուղիներում իրավիճակի կարգավորման անհրաժեշտության վերաբերյալ հայտարարություններ անելուց: Ըստ երեւույթին, Ռուսաստանը փորձում է դրանով իսկ պատրաստել հայկական կազմակերպումների մասնակցությունը Վրաստանի հաղորդակցության ուղիների վերահսկման գործում, ինչը թեեւ կարող է փոքր ինչ թեթեւացնել Հայաստանի վիճակը շրջափակման առումով, սակայն որոշակի իրավիճակում կարող է խիստ անկանխատեսելի հետեւանքներ առաջացնել:

ԳԱԶ, ԵՐԿԱԹԳԻԾ... ՕՂԱԿԸ ՍԵՂՄՎՈՒՄ Է

Միանգամայն սովորական է դարձել հանրապետության տնտեսական իրավիճակը, մանավանդ էներգետիկ ճգնաժամը կապել խափանական պատճառների հետ: Եւ դա միանգամայն բնական է, որովհետեւ փորձը ցույց է տալիս, որ դրանց պատճառներն ավելի հաճախ զուտ խափանական են: Այդպես եղավ նաեւ վերջերս, երբ մի քանի օր առաջ Վրաստանը միանգամից դադարեցրեց ոչ միայն Հայաստան գնացքների առաքումը, այլեւ կտրուկ կերպով նվազեցրեց Հայաստան մտնող գազի ծավալները: Ընդ որում, տեղեկություններ կան, որ վրացական կողմը պարզապես յուրացնում է Հայաստանի համար նախատեսվող գազը, իսկ մեր հանրապետությունը, ինչպես հայտնի է, դրա համար Թուրքմենստանին հսկայական գումարներ է վճարում: Բավական է ասել միայն, որ երբ Թուրքմենստանը Հայաստան է առաքում (կամ պատրաստ է առաքել) ընդամենը հինգ անուն ապրանք, ապա մեր հանրապետության արդյունաբերությունը մեծ մասամբ աշխատում է փաստորեն Թուրքմենստանի համար:

Մինչդեռ Հայաստանի էներգետիկ ճգնաժամը խորացավ նաեւ Նախիջեւանի շրջանի Նոր Գեղիի մերձակա ջրանցքում տեղի ունեցած փչացման հետեւանքով, ինչն ամենայն հավանականությամբ անդրադարձել է նաեւ Սեւան-Հրազդան կասկադի էներգետիկ հզորության վրա: Եւ երբ հանկարծ (ասված մի առասպել) ծյուն էլ գա, ճշտորեն կկրկնվի անցյալ տարվա իրավիճակը, երբ իշխանությունները հիրավի մանկական զարմանքով բախվեցին առաջին ձյանը եւ «կանգնեցին փաստի առաջ»: Ոչ այնքան Վրաստանի իրադարձությունները, որքան դրանց բարենպաստ հեռանկարն ու Ռուսաստանի անտարբերությունը ենթադրել են տալիս, որ այս ձմեռն ավելի «մեղմ» չի լինելու: Մինչդեռ գազատարի «ավանդական» պայթեցումները կասկածելիորեն սուսանում են: Գուցե սխալ էր ընտրված վրացական երկաթուղու պաշտպանության «աշխատանքային բաժանումը», ըստ որի Հայաստանը պետք է պաշտպանի անմիջականորեն հատվածը՝ Սադախլո-Քուպաշիս, իսկ Թբիլիսի-Հայաստան հատվածն ընդհանրապես պաշտպանության կարիք չունի: Հայաստանի համար նախատեսված մի գնացք արդեն մի քանի օր գտնվում է Սադախլոյում: Վրացական կողմը «խորհուրդ չի տալիս» այն բերելու համար էլեկտրաքարշ ուղարկել:

ԱՐՄԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

Նոյեմբերի 3-ին Ղրիմի ռադիոյով, տեղական ժամանակով 18.10-ին առաջին անգամ հեչեց տեղի ռադիո-հեռուստատեսային ընկերության հայկական հաղորդումների խմբագրության անդրանիկ հաղորդումը 30 րոպեով: Հաղորդման ընթացքում տրվեց հարգանք ու Ղրիմի խորհրդարանի պատգամավորի եւ միջհանրապետական հարաբերությունների եւ մշակույթի հանձնաժողովի նախագահ, Ղրիմի հայկական համայնքի նախագահ Անուշավան Դանիելյանի հետ: Ներկայացվեց ղրիմահայոց համառոտ պատմությունը եւ տրվեց հաղորդագրություն Հայաստանից, ինչպես նաեւ Լեռնային Ղարաբաղից, որ տրամադրել էր Սնարֆ գործակալությունը: Եթերում էին Նելլի Գրիգորյանը եւ Վահան Վերմիշյանը: Մինչ այդ, հոկտեմբերի 28-ից «Ոստոկ Կրիմ» ստեղծագործական միավորման «Մի Այ» ծրագրով սկսվեց հայկական լուրերի հաղորդումը հայերեն եւ ռուսերեն: Սույն հաղորդումը տրվելու է շաբաթական 4 անգամ:

Սփյուռքահայության հետ կապերի կոմիտե

Հետաձգել պատժամիջոցները

Ինչպես հայտնեց Հայաստանի խորհրդարանի մամուլի կենտրոնը, նոյեմբերի 4-ին ԳԽ տնտեսական ինքնուրույնության եւ տնտեսության զարգացման հանձնաժողովը քննարկել է կառավարության վերջերս ընդունած «Հայաստանի Հանրապետությունում առեւտրի բարելավման միջոցառումների մասին» որոշումը: Մտահոգություն է հայտնվել կազմակերպություններում ոչ իրավասու մարմինների կողմից հաճախ կազմակերպվող ստուգումների առիթով: Հաշվի առնելով ոչ պետական առեւտրական կետերում դրամարկղային մեքենաների տեղադրման դժվարությունները, հանձնաժողովը որոշել է դիմել կառավարությանը, որպեսզի նշված որոշմամբ նախատեսվող պատժամիջոցների կիրառումը հետաձգվի որոշակի ժամանակով:

Քննարկվել է նաեւ 1993-94 թթ. պետական ձեռնարկությունների սեփականաշնորհման ծրագիրը: Ըստ խորհրդարանի մամուլի կենտրոնի հաղորդման, գերակշռում էր ծրագիրը պաշտպանելու տրամադրվածությունը:

ՆՏ

Կապանի զորակոչիկների առաջին խումբը մեկնեց ծառայության

Կապանից Նոյյան տապան գործակալության թղթակիցը հայտնեց, որ նոյեմբերի 3-ին Կապանից ծառայության է մեկնել զինակոչիկների 20 հոգուց բաղկացած առաջին խումբը: Նույն օրը Կապանի շրջանի զինվ. միավորման շենքի առջեւ տեղի ունեցավ հանդիսավոր արարողություն, որը բացեց շրջանի զինկոմիսար Վալերի Քոչարյանը: Արարողության ընթացքում մեկ րոպե լռությամբ հարգեցին զոհված զինվորների հիշատակը:

ՆՏ

Հայ-բելառուսական ընկերություն

Արտասահմանյան երկրների հետ մշակութային կապերի հայկական ընկերությունում նոյեմբերի 4-ին ստեղծվեց հայ-բելառուսական ընկերություն: Ինչպես վկայում է ընկերության նախագահ Գուրգեն Ղազախեցյանը, այն կարեւորելով մշակութային համագործակցությունը, կներառի նաեւ տնտեսական, կոմերցիոն եւ արդյունաբերական ոլորտներ: Իսահակյանի անվան գրադարանն իր հավաքած գրքերն ընկերության միջոցով ուղարկելու է Բելառուս, ինչպես նաեւ Գյումրիում կառուցվելիք 2 դպրոցի եւ 1 մանկապարտեզի նախագիծ:

Բելառուսի ներկայացուցիչներն ընկերության հիմնադրման արարողությանը ներկա չէին, ներկա էին Հայաստանում ապրող երկու բելառուս քաղաքացիներ: Ընկերությունը նպատակ ունի Հայաստանում ստեղծել բելառուսական համայնք:

Ռ. Խ.

Հայտարարություն

Երեւան քաղաքի «Ալթայ» համակարգի ռադիոհեռախոսային կապի աբոնենտները կարգավորելու նպատակով անց է կացվում բաժանորդների վերագրանցում: Նշված համակարգի բոլոր բաժանորդները եւ այն անձինք, ովքեր չեն ձեւակերպել տարածքը, ստաց դիմեն Նորք կենտրոնական կայանի դիսպետչերական ծառայությանը 55-82-73, 53-83-90 հեռախոսահամարներով, կամ ծառայողական 11 համարով:

Միաժամանակ տեղեկացվում է նաեւ, որ ՆԳՆ մարմինների կողմից կատարվում են համապատասխան ստուգումներ, եւ իրավախախտումների դեպքում կկիրառվեն խիստ պատժամիջոցներ:

Կապի նախարարության մամուլի ծառայություն:

Ձնայած լրիվ անպատասխանատվությանը, Մոսկվան լռավորվել է: Ես նկատի ունեմ մարդկանց դեմքերը: Հատկապես շուկաներում: Արտակարգ դրությունը իշխանությունների կողմից օգտագործվեց բավական յուրօրինակ ձեւով, ինչպես էլ չմեղադրեր Մոսկվայի պարետ գեներալ-լեյտենանտ Ալեքսանդր Կուլիկովը: Մոսկվայում տեղի ունեցավ էթնիկական ամենախնամքական ցսում: Մոսկվայում ծակ ու ծուկ մտած զինյալներին չհաջողվեց բռնել՝ բռնեցին շուկ ֆնեին, փաստորեն մի քանի հոգու: Դրա փոխարեն «կովկասյան ազգության անձանց» բափ սկեցին բավական դաժանորեն: Միայն հոկտեմբերի երկու շաբաթվա ընթացքում բռնվեցին մոտ 15 հազար մարդ առանց մոսկովյան գրանցման եւ քաղաքում մնալու թույլտվության: Դրերն 5 հազարին անմիջապես ուղարկեցին իրենց բնակավայրեր: Դրանց 90 տոկոսը կազմում էին կովկասյան եւ միջինասիական հանրապետությունների քաղաքացիները: Այդ ամենը կատարվում էր հաղորդակցության ուղիների եւ քաղաքացիական ավիացիայի նախարարությունների անմիջական աջակցությամբ:

Շաբաթաթերթի մեկնաբան Վադիմ Տոլստովը ականատես եղավ գնացք տեսարանի. լացակումած էր ուղեւորուհին, որն ամուսնուն բռնել էր զենքերը պատրաստելու եւ մեկնել զուգարան: Վերադարձավ, իսկ ամուսինը չկա՝ խնդրեին ուղարկել էին գրանցման վայր՝ Սոլոնցով, նա վրացի էր: Մարդուն ուղղակի ուղարկում են ավելի գաժան, արյունոտի ճաքող Արխազիա:

«Քաղաքակիրթ հայերը ընդդեմ ռուսական լղիրշության»

Մոսկվայի «հյուրերին» շարունակում են ճնշել տարբեր միջոցներով: Մոսկվայում իշխանությունների հայերն այս հարցում միանշանակ չընդունվեցին: Այդ մասին է վկայում Мегаполис-Express շաբաթաթերթում հրատարակված հոդվածը:

Ընդհանրապես, այդ գծման չափերը աղետալի են: Արտակարգ դրության սեժիմի առաջին երկու շաբաթում միլիցիայի աշխատակիցները բռնել էին 29697 մարդու, իսկ «Ազդանշան-օղակ» գործողության արդյունքում, որը Մոսկվան կսրել էր ողջ աշխարհից, վարչական պատասխանատվության ենթարկվեց 11324 մարդ:

Ասոր է գրել, սակայն գործը հասավ նրան, որ Ռուսաստանում Հայաստանի մշտական ներկայացուցչությունը խնդրանքով դիմեց իր քաղաքացիներին, որպեսզի նրանք ձեռնպահ մնան «առանց ծայրահեղ անհրաժեշտության Մոսկվա մեկնելուց», որովհետեւ այժմ «Մոսկվայում գտնվող հյուրերի իրավունքները լավագույն սահմանափակված են»: Քաղաքակիրթ մարդիկ են այդ հայերը՝ ռուսաստանյան լղիրշության համար գտան մեղմ, դիվանագիտական արտահայտություններ: Մի՞թե ռուսական վերնախավում չեն հասկանում, որ այն, ինչ Մոսկվայի փողոցներում կատարում են միլիցիան եւ զինվորականները, իրականում կոչվում է ցեղասպան խտրականություն: Եւ այնքան էլ դժվար չէ պատկերացնել, թե դա ինչի կհանգեցնի: Նախ եւ առաջ կովկասյան եւ միջինասիական հանրապետություններում ռուսների նկատմամբ համաբերությունների խիստ սրմանը: Երկրորդ, կենտրոնի հետ տնտեսական փոխհարաբերությունների վատացմանը: Մոսկվացիները արդեն նկատել են, որ շուկաներից անհետացել են ձմեռ կը, սեխը, լոլիկը եւ բազմաթիվ այլ մթերքներ: Երրորդ, այն հույս, որ էթնիկական զտումից հետո շուկաներում գները կնվազեն, չարդարացվեց: Եւ գներն են աճում, եւ փոխանակության մաֆիաների տեղերն արագորեն զբաղեցնում են տեղական մաֆիաները: Չորրորդ, ամենալյուրյան կլինի հուսալ, որ կնվազի հանցագործությունը:

Պարզապես վաղը զարթը քաղաքից կհեռանա, փողոցներից կանհետանան մարդկանց եւ մեքենաների վրա կրակելու պատրաստ ավտոմատավորները, եւ ամեն ինչ իր «տեղը» կընկնի:

Սակայն այս ամենը քիչ է, այստեղ ծայր է առնում մի գլխավոր խնդիր, որը Մոսկվան եւ մոսկվացիները դեռ չեն տեսել: Ի՞նչ կկատարվի, երբ այսօր-վաղը քաղաքը ձեռքի նորմալ խաղաղ կյանքի հուն: Ակնհայտ է, որ հանցագործության ալիքը անխուսափելիորեն կհամընկնի «կովկասյան ազգության անձանց» մայրաքաղաք վերադառնալու հետ: Իսկ դա կառաջացնի ինքնապաշտպանական ռեֆլեքս, ռասայական եւ ազգային անհանդուրժողականության ալիքի խիստ աճին: Իսկ իշխանությունները բերեւս ըստ վիճակի կողմը կլինեն:

Պատահական չէ, որ այդ գործողությունների հետեւանքների մասին զգուշացնում են իրավապաշտ քաղաքական կազմակերպություններ, ինչպես մարդու իրավունքների կենտրոնը, Հելսինկի-Վոչը, «Մեմորիալը», փախստականների մայրերի կոմիտեն, մարդու իրավունքների մոսկովյան կենտրոնը եւ ուրիշները: ■

Հայտարարություն

Նոյեմբերի 9-ին, ժամը 14-ին, գրողների տան մեծ դահլիճում տեղի կունենա հանդիպում Հայաստանի Հանրապետությունում Ռուսաստանի Դաշնության արտակարգ եւ լիազոր դեսպան

ՎԼԱԴԻՄԻՐ ՍՏՈՒՊԻՇԻՆԻ

հետ:

digitised by A.R.A.R.@

Կինո

Ֆ. ՖԵԼԼԻՆԻ. ԿՅԱՆՔԻ ԵՎ ԿԻՆՈՅԻ ԿԱԽԱՐԴԸ

Աստված մահացել է. սա նորություն չէ Նիցշեի ժամանակներից: Բայց այսօր մահացել է մի արվեստագետ, որն աստվածացնում էր կենդանի ամեն ինչ, այդ թվում նաեւ մակերեւութային երեւույթները, քանի որ առանց դրա, առանց բուն երկրայինի, այդ թվում նաեւ ստորակարգ երեւույթների, կյանք չկա: Եւ քանի դեռ ապրում եւ ստեղծագործում էր այդ արվեստագետը, կարելի էր ասել. Աստված կա, քանի որ կա կյանքը:

Ֆեդերիկո Ֆելլինին հումորով ու հեգնանքով էր վերաբերվում ամեն տեսակ դրվատանքների, սակայն բուն կյանքը նա երկրպագում էր: Որպես արվեստագետ, նա կյանքի նրբերանգները, համն ու հոտը մարմնավորում էր էկրանի վրա: Չգիտեմ, թե ինչ հասցրեց ասել Ֆելլինին մահանալուց առաջ, բայց նա միանգամայն կարող է միանալ մեկ ուրիշ մեծ գործչի՝ Ուիլյամ Սարոյանի հետեւյալ առարկայական խոստովանանքի ափսոսանքից. «Է՜հ, կարծում էի, թե ես կխուսափեմ դրանից»: Չխուսափեց...

Ֆելլինին «խորամանկությամբ» գերազանցեց թե՛ կինեմատոգրաֆը, եւ թե՛ իր ժամանակը: Բանն այն է, որ կինեմատոգրաֆը՝ այդ մեծ ու դաժան պատանին դեռ չի հասել այն տարիքին, երբ բուն տարիքը կարելի է չզգալ: Կինոն ժամանակի ծառան է: Սա, իհարկե, նաեւ նրա արժանիքն է, քանի որ կարողանում է հավերժացնել, ժապավենի վրա պահպանել բուն ժամանակը: Սակայն այդ արվեստի ասպեկտներն իրենք ակնհայտորեն գերի են ժամանակին: Բավական է ժապավենի ստանդարտի չնչին փոփոխություն, եւ դու արդեն անհուսալիորեն հետ ես մնացել: Երեկ նորարար էիր, իսկ վաղն անխուսափելիորեն հնացած կդառնաս: Եւ փառքը վրեժ է լուծում ճեղքից: Կինոյի առաջամարտիկներից մեկը՝ Ժորժ Մելիեսը մահացավ մոռացության եւ չքավորության մեջ: Նույնիսկ «Պոտյոմկինի» հեղինակ Սերգեյ Էյզենշտեյնը, որը 27 տարեկանում համաշխարհային փառքեր դարձավ եւ զարմանալիորեն խորագետ ու բազմակողմանի մտքի տեր մարդ էր, մի քանի տարի անց ստիպված եղավ արդարանալ եւ ապացուցել, որ ինքն այնքան էլ անհուսալիորեն հետ չի մնացել:

Նույնիսկ 20-րդ դարի թերեւս ամենից անվիճելի հեղինակությունը՝ Չառլի Չապլինը, որը տարիքի բերումով ստիպված էր հրաժարվել իր «Չառլիի դիմակից», նկատելիորեն խամրել է: Անկրկնելի Գրետա Գարբոն նուրբ զգացողությամբ գուշակելով կինոյի փառքի նմայքները, նախընտրեց ժամկետից շուտ կամովին հեռանալ կինոխցիկի տեսադաշտից, խուսափել լրագրողների հետաքրքրասիրությունից, նախընտրեց ճգնակեցությունը եւ դրանով իսկ վրեժխնդիր եղավ նենգ ու անհավասարիմ մուսային:

Թերեւս միայն Ֆելլինիին հաջողվեց «խորամանկությամբ» գերազանցել կինեմատոգրաֆը, մնալով դրա տարածքում: Ըստ երեւույթին, գաղտնիքն այն է, որ Ֆելլինին կարողացավ կինեմատոգրաֆը վարակել բուն կյանքի մատերիայի հանդեպ սիրահարվածությամբ, որտեղից էլ կինեմատոգրաֆը քաղում է իր ուժն ու հնարավորությունները: Ֆելլինին դադարներ չէր տալիս. ես չեմ ուզում դիմել շաբլոնային բնութագրման, իբր նա որոնում էր, չբավարարվելով գտածով: Ոչ, նա թե բավարարվում էր, եւ թե ըմբռնում իր հաջողությունները: Նրան դուր էր գալիս այն ամենը, ինչ անում էր ինքը: Նա վայելում էր, բայց հենց այդ պատճառով երբեք չէր հագենում, քանզի սիրում էր այդ կյանքը, անհագորեն օգտագործում հավերժ նոր եւ աննման կյանքի մատերիան: Եվ քանի որ կյանքն ամեն պահի անկրկնելի է, ծնունդ էր առնում նոր կերպար, իսկ երբեմն նաեւ կինոհանդիսության նոր ոճ:

Ֆելլինին նկարահանել է գրեթե 20 ֆիլմ: Ինչո՞ւ «գրեթե», մի՞թե դժվար է հաշվել: Պարզապես չարժե, քանի որ հայտնի չէ, թե Ֆելլինին քանի ֆիլմ է համարել իրոք իրենը: Նույնիսկ 1963 թվականի «Ութ ու կեսը» նախքան այդ կինոբեմադրիչի նկարահանածների անստույգ թիվն էր: Եղել են նաեւ ֆիլմեր, սցենարներ, ալմանախային մանրապատումներ, վերջապես ապագա գլուխգործոցների սեւագրեր, նույնիսկ պարզապես հանճարի չարաճճիություններ: Ամեն ինչ եղել է: Կենդանի մարդը թե սայթաքում էր, թե փրկում, գործում, որոնում, մոլորվում: Բայց ես, որպես կինոտեսաբան, պատասխանատվությամբ հայտարարում եմ, որ Ֆելլինիի առնվազն 4 ֆիլմեր (գուցե եւ հինգը կամ վեցը, թող իմ սխալն ուղղեն մյուս կինոտեսաբանները) ոչ թե սոսկ գլուխգործոցներ են, այլ կինոհանդիսության չորս սյուներ, չորս ուղենիշ ճանապարհներ, կինեմատոգրաֆիայի դարաշրջաններ: Ըստ որում, դա արվել է քսան տարում 1953–1973 թթ.: Չափից ավելի շա՞տ չէ արդյոք մեկ արվեստագետի համար:

Առաջինը «Ճանապարհ» ֆիլմն է (1954 թ.): Այդ կամ հաջորդ թվականին Չապլինը բողոքեց իր վերջին գլուխգործոցը՝ «Բեմի լույսերը»: Ֆելլինիի ֆիլմի կողքին Չապլինի այդ գործը հնաոճ էր թվում: Ֆիլմը, բայց ոչ թե ինքը՝ Չապլինը, որի տաղանդը ասես ժառանգաբար փոխանցվել էր Ֆելլինիի հերոսուհուն՝ Ջուլիետա Մազինային, որին անմիջապես անվանեցին «Շրջազգեստավոր Չապլին»: «Ճանապարհը» ողբերգական պատմություն է միեւ փխրուն եւ անպաշտպան բարության չար ուժի ամբողջական դիմակայության մասին: Բարին ֆիլմում հանդես եկավ անխելահաս աղջկա տեսքով, որը հեռացավ կյանքից, այդպես էլ չըմբռնելով, թե ինչպիսի աշխարհում էր ինքն ապրում: Բայց հետք թողեց, դա ֆիլմի հայտնագործությունն է: Ֆելլինին վերջնամասում արձանագրում է Զամպանոյի այդ թվացյալ անասունի հեկեկանքը, որին ասես խորթ էր մարդկային ամեն ինչ: Դրանք անմխիթար միայնության հեկեկանքներ ու տնքոցներ են, այսինքն մարդու կարոտ:

«Ճանապարհը» համաշխարհային փառքի արժանացրեց Ֆելլինիին: Կարելի էր դրանից հետո քաղել հաջողության պտուղները, անխնա շահագործելով կյանքի ընկերոջ՝ Ջուլիետա Մազինայի «դիմակը»: Սակայն արդեն «Կաբիրիայի գիշերները» Մազինայի մասնակցությամբ ոչ թե սոսկ «Ճանապարհի» կրկնությունն էր, այլ այն բանի հետախուզումը, ինչը մեկ երկու տարի անց «պայթեց» «Քաղցր կյանք» (1959) ֆիլմով:

Այստեղ կամերային ոչինչ չկա, առկա են մեծ աշխարհի անսահման տարածությունը, ժամանակակից կյանքի համայնապատկերը, իրեն խժռող դարաշրջանի դեմքը: Ֆելլինին ուսացել է սպառողականության գլխավոր նյութը, բարոյալար՝ անպատասխանատվությունը: Ամենքը խրախճանքի մեջ ընկղմվածի պես վայելքներ են որոնում եւ որպես կանոն մնում են ձեռնունայն, քանի որ անպատասխանատվությամբ կորցնում են եւ չեն պահպանում գլխավորը՝ հոգին: Սակայն Ֆելլինին, ինչպես ասում են, ախտորոշելով, արտաքուստ բարեկեցիկ հասարակությունը ճողազերծելով, երբեք չի ծաղրում բուն մարդուն, այլ խնայում է նրան եւ խղճում: «Քաղցր կյանքից» այդ տարիների ամենաանկեղծ ժապավենից հետո կինոյում հայտնվեցին ամբողջ ժանրեր, որոնցում պատկերվում են սեռական չափազանցություններ ու դաժանություն, այնինչ «Քաղցր կյանքը» մեծ գործ է, մաքուր եւ անարատ է այն իմաստով, որ Ֆելլինին անտարբեր չէ: Նրա համար կյանքի հանդեպ հետաքրքրությունը կորցրած, դրա բերկրանքն այլեւս չզգացող մարդը խորապես դժբախտ մարդ է: Եւ Մարչելլո Մաստրոյանիի հերոսը իր ցինիկությամբ հանդերձ իր մեջ է կրում այդ ցավը: Հաջորդ գլուխգործոցում՝ «Ութ ու կես» (1963 թ.) ֆիլմում այդ հերոսը կորոնի փրկության ուղին: Երբ «Քաղցր կյանքը» յուրօրինակ հերոսապատում է, ապա «Ութ ու կեսը» կինեմատոգրաֆի եզակի, թերեւս միակ հաջողված փորձն է թափանցելու ենթագիտակցության ծալքերը: Ֆելլինին իր մեջ ներառել է Ֆրեյդի, Ջոյսի, Պրուստի, 20-րդ դարի ամբողջ իռացիոնալ գեղագիտության փորձը, ապացուցելով, որ կինեմատոգրաֆը մարդու ներաշխարհի ցուցադրման ամենաարդյունավետ միջոցն է: Թվում է, թե պատահական, նատուրալիզմը կարող են լոկ գռեհկացնել ու կոպտացնել հոգու անտեսանելի, անորսալի թրթիռները, բայց Ֆելլինիի հանճարեղությունն այն է, որ պատի ամեն մի ճեղքում, կենցաղային դետալներում, մարդկային դեմքի կնճիռներում, մի խոսքով ամենայն մարմնականում, ֆիզիկականում նա կարողանում է տեսնել հոգեկան կյանքի արտացոլանքն ու հետքը:

Թվում է, թե «Քաղցր կյանքից» եւ «Ութ ու կեսից» հետո արվեստագետին այլեւս անելիք չէր մնում: Բայց դա Ֆելլինիին չի վերաբերում, չէ՞ որ նրա ասվածը կյանքն է: Իսկ այն անսպառ է: Եւ երբ այլեւս աշխարհին պատմելու բան չէր մնում, կարելի էր վերցնել կինոխցիկը եւ խաղի պես պատկերել հավերժ ծաղրող եւ տեղում մնացող «Հռոմը»: Վերջապես, երբ «Հավերժական քաղաքը» նվաճող մոտոցիկլետների արագությունը հասնող այդ քայլը եւս ի հայտ է բերում իր ամբողջ աննպատակությունը, Ֆելլինին իրեն թույլ է տալիս հանձնվել հիշողություններին, ի լուր աշխարհի հայտարարելով՝ «Ես հիշում եմ»-«Ամարկորդ» (1973 թ.) եւ էկրանի վրա վերականգնում է այն, ինչ սկզբունքորեն անվերականգնելի է: Նա պատկերեց այն, ինչ անցել-գնացել է, թողնելով ինչ-որ ուրվականներ, բեկորներ, աղոտ ուրվագծեր: Եւ նույնիսկ Ֆելլինիի հանճարեղ համահեղինակ Նինո Ռոտայի մեղեդին այլեւս չի հասնում բարձրակետին, ամեն ինչ մնում է կես ճանապարհին: Ամեն ինչ անավարտ է, դա սկզբունքային անավարտություն է, եւ այդ ֆիլմը կարող է շարունակվել մինչեւ ժամանակների վախճանը:

Ֆելլինին «Ամարկորդում» բացահայտեց այն կինեմատոգրաֆը, որը վախճան չունի:

Եւ խավարի մեջ, մարմրող մոմի աղոտ լույսի տակ ծնունդ առած այս նոթերը չէի ուզենա ավարտել էկրանի մեծ կախարդի մահվան առնչվող դառն ափսոսանքով:

Աստված չի մահացել, քանի որ կյանքը շարունակվում է:

ՍՈՒՐԵՆ ՀԱՍՄԻԿՅԱՆ

ԱՄՆ

Կանաչ ճանապարհ բազմաբնույթ մեդիային

Ինչպիսի՞ն կլինի հեռուստացույցների ապագան: Կարելի կլինի՞ արդյոք հեռախոս-հեռուստացույց համագործակցությամբ նոր դարաշրջան բացել մարդկության տեխնիկական առաջընթացի բնագավառում: Համակարգիչներն ինչպիսի՞ հնարավորություններ կընձեռեն մասնագետներին: Այս եւ հարակից հարցերի է անդրադառնում The Economist հանդեսի հոկտեմբերի 22-ի համարում զետեղված հոդվածը, որտեղից քաղում ենք հետեւյալ տեղեկությունները:

Գաղտնիք չէ, որ մինչ ավարտին է մոտենում մեր ներկա դարաշրջանը, տեղեկատվական միջոցների ժամանակակից տեսակներն առանձին-առանձին վերցրած՝ հեռախոս, հեռուստատեսություն, թերթեր եւ այլն, անբավարար են թվում հագեցնելու գիտության առաջընթացի վերաբերյալ մարդկանց գիտելիքներ ձեռք բերելու պահանջները: Եւ եթե մինչեւ այժմ խոսվում էր թերթ-համակարգիչ համագործակցության եւ առանց թղթի թերթեր «հրատարակելու» մասին, ապա ներկայումս խոսք է գնում անմնացորդ մի ծրագրի՝ հեռախոս-հեռուստացույց-համակարգիչ մեծածավալ ու մեծածախս (նախատեսվում է ներդնել 60 միլիարդ դոլլար) միաձուլման մասին, հաղորդակցության միջոցների բնագավառում: Ըստ հոդվածագրի, հոկտեմբերի 13-ին ամերիկյան երկու խոշորները՝ Բել Ատլանտիկ հեռախոսային ընկերությունն ու Թելե-Կոմյունիկեյշնզ Ինկորպորեյթեդ աշխարհի մեծագույն կաբելային հեռուստատեսության ընկերությունը համաձայնել են միանալ ու մեկը մյուսին առաջ մղելով ու լրացնելով «վերափոխել» աշխարհը:

Այն, որ այս երկու գերհզոր ընկերությունները միլիարդներ են ներդնում, խոսում է նախագծի կարեւորության մասին: Այն խոստանում է տեղեկություններ ստանալու ասպարեզում վերացնել բոլոր տեսակի կապանքներն ու խոչընդոտները: Դրա միջոցով աշխարհի ցանկացած գրադարան բաց է լինելու մասնագետների եւ ոչ մասնագետների դրսից ուժի առաջ: Գրքերն ու հոդվածները մի երկրից մյուսն են «տեղափոխվելու» րոպեների ընթացքում, ինչպես ձայնն է մի երկրից մյուսը «թռչում» միջազգային հեռախոսազրույցների ժամանակ:

Հնարավորություններ են ստեղծվելու հեռուստակոնֆերանսներ անցկացնելու, հեռուստաբանկային գործարքներ կատարելու, ամենատարբեր ներկայացումների եւ շոուների «ներկա գտնվելու», նորաձեւության սրահներ «այցելելու», ամեն տեսակի պատվերներ տալու, կրթական համակարգում փորձ եւ գիտելիքներ փոխանակելու եւ այլն: Մի խոսքով, առիթ է տրվելու առանց տեղից շարժվելու ցանկացած ժամանակ, ցանկացած վայրում լինելու եւ ցանկացած տեղեկությունը ստանալու:

Անշուշտ, մի ընկերության ուժերից վեր կլիներ իրագործել այդ բոլորը, իսկ միասնաբար նրանք մտադիր են «ստեղծել» աշխարհին: Այս գերճանական թվացող ծրագիրը իրականություն դարձնելու համար տեխնոլոգիական երկու հիմնական նվաճումներ են անհրաժեշտ. թվային նշանների (այսինքն, բոլոր տեսակի տեղեկությունների գրանցումը զրոների եւ մեկերի միջոցով) եւ օպտիկական կաբելների օգտագործում (այսինքն, տեղային տեղեկատվության տարածման կաբելների միջոցով): Երբ առաջինի դեպքում տեղեկատվության քանակը կարող է ավելանալ հեռարձակման հզորության մեծացմանը զուգահեռ, ապա երկրորդը հնարավորություն կտա մեծացնել տարվող հաղորդակցությունների ծավալը (դիապազոնը): Նշվում է, որ մարդկային մազի հաստության ապակյա կաբելները կարող են տեղափոխել հազար անգամ ավելի տեղեկատվություն, քան բոլոր ռադիոհաճախականությունները միասին վերցրած:

Տեխնոլոգիական այս երկու նվաճումներն էլ նորություն են անշուշտ, սակայն միասին չեն օգտագործվել դեռ: Այս տարի առաջին անգամ Ֆլորիդայում դրանց միջոցով փորձնական հաղորդումներ են եթեր արձակվելու ամերիկյան այդ երկու հզորագույն ընկերությունների կողմից, որոնք սպասարկում են Ամերիկայում գոյություն ունեցող 60 միլիոն կաբելային տների մեկ երրորդին: Այդ բաժանորդները հնարավորություն են ունենալու 50-ի փոխարեն իրենց հեռուստատեսությամբ դիտել 500 ալիքների ծրագրերը:

Երկու ընկերությունների միաձուլման պատճառները պարզ են: Նախ նրանք ցանկանում են եկամուտի նոր աղբյուրներ բացել, նվաճելով նոր շուկաներ: Երկրորդ, ամենակոպ մրցակցության մեր օրերում նրանք վախենում են կորցնել ներկա շահերի տոկոսները, եթե շարունակեն գործել առանձին-առանձին:

Առայժմ շատ ուրիշ ընկերություններ դեռ չեն պատկերացնում նման համագործակցության «հզորությունը» եւ վախենալով պարզապես ռիսկի դիմելուց, գերադասում են ստեղծել փոքր չափերի «համեստ ձեռնարկություններ»: Սակայն, ըստ երեւույթին, Բել Ատլանտիկն ու Թելե-Կոմյունիկեյշնզ Ինկորպորեյթեդը ավելի հեռատես են եւ համարձակ: Իհարկե, շատ բան կախված կլինի նրանց մատուցած ծրագրից եւ ծառայություններից, քանի որ վերջին հաշվով հասարակությունը կարեւորություն չի տալիս, թե տեխնոլոգիական ինչ միջոցներ են օգտագործվել կամ ֆինանսական ինչ ծախսեր են եղել: Նրա համար կարեւորը վերջնական արդյունքն է եւ ընձեռված հնարավորությունները:

Հաջողության հասնելը մեծապես կախված կլինի նաեւ կառավարության աջակցությունից: Ինչքան շատ կառավարությունն իր համաձայնությունը տա դրան, այնքան շուտ այն կյանքի կկոչվի: Նախագահական ընտրարշավի օրերին փոխնախագահի թեկնածու Էլ Գորը մեծ ոգեւորությամբ էր խոսում այդ ծրագրի կարեւորության մասին, շեշտելով դրա անհրաժեշտությունը երկրի պաշտպանունակության բարձրացման ասպարեզում: Սակայն կառավարությունն այդքան մեծ գումար չէր կարող տրամադրել անշուշտ: Ֆինանսական աջակցությունը պետք է գար կաբելային հեռուստատեսության կամ հեռախոսային մասնավոր ընկերությունների կողմից: Մինչ այժմ, սովորության համաձայն, այս երկու ընկերություններից ոչ մեկը «չի խախտել» մյուսի շուկայական «սահմանները»: Սակայն այժմ անհրաժեշտաբար նրանք պետք է գործակցեն դիմագրավելու համար նոր ծրագրի հսկայական ծախսերը: Ենթադրվում է, որ պատվերով կինոֆիլմերի դիտումից, տեսաֆիլմերի վարձույթից եւ հեռախոսային ծառայությունների վճարից նրանք կկարողանան բավականաչափ փող ձեռք բերել:

Համագործակցությունը խոստանում է շահութաբեր լինել երկու ընկերությունների համար էլ, որոնցից հեռախոսայինը ունի մոտ 80 միլիարդ դոլլարի, իսկ կաբելայինը 21 միլիարդ դոլլարի տարեկան եկամուտ:

Երբ 80-ական թվականները հանդիսացան համակարգչային արդյունաբերության արմատացման տարիներ, ապա 90-ականների մեր ներկա օրերը հիմքն են դնում բազմաբնույթ մեդիայի ստեղծմանը: Ամերիկային կհետեւեն անշուշտ առաջին հերթին Ճապոնիան եւ Սինգապուրը, որոնք առաջավոր փորձ ունեն այդ բնագավառում:

Պատրաստեց
ՅԱԿՈԲ ՕՀԼԻԿՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

Ավիափոխադրումներ

ԱՌԱՋԻՆ ՀԵՐԹԻՆ ԿԱՊԵՐ ԱՊՀ ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԵՏ

Որ տնտեսավարումը պայմանավորող շուկայական հարաբերությունները այս կամ այն կերպ իրենց արտահայտությունները գտնում են նույնիսկ մեր հակասություններով եւ օբյեկտիվ դժվարություններով լի իրականության մեջ, արդեն ակնհայտ է, անվիճելի: Գործում է շուկայի հիմնական օրենքներից մեկը՝ պահանջարկը ձեւավորում է առաջարկը: Հայաստանում այն ունի նաեւ հետեւյալ արտահայտությունը: էներգետիկ ճգնաժամը, ճանապարհների շրջափակումը, պատերազմական իրավիճակը, չդադարող կոնֆլիկտները շրջանում մի կողմից խթանում են գործարարների (ու բոլոր նրանց, ովքեր հնարավորություն ունեն) հեռանալը հանրապետությունից, մյուս կողմից ստիպում են մնացածներին աշխարհի հետ իրենց կապերը ակտիվացնել միակ հուսալի օդային տրանսպորտի միջոցով:

Առաջարկի ծավալման գործընթացում էական դեր է խաղում ինչպես միջին եւ խոշոր ձեռնարկատիրական բիզնեսի (կոմերցիայի) ակտիվությունը, այնպես էլ արտադրողներին տրված ինքնուրույնությունը՝ իրենց կարիքները սեփական ուժերով հոգալու հնարավորությունը:

Հանրապետությունից արտահանման ենթակա արտադրանքի տեսականու ցանկի հաստատումը, ինչպես նաեւ դեսական մասով ներմուծման-արտահանման խնդիրները լուծելու հնարավորությունը ուղղակի առումով ընդարձակվելու պայմաններ են ստեղծում օդային բեռնափոխադրումներով շահավետ բիզնես կազմակերպելու համար:

Հիմնականում ո՞ր քաղաքների հետ է կապում օդային տրանսպորտը Երեւանը. նախ՝ Վոլգոգրադ, Աստրախան, Կրասնոդար, Մինվոդի, Ռոստով: Սրանք այն հանգույցներն են, որոնք ամենամոտը գտնվելով Հայաստանին, կոնֆլիկտային գոտուց հեռու, եւ մնալով ամենատարբեր տրանսպորտային հաղորդակցման միջոցների օգտագործման լայն հնարավորություն, հիանալի տարանցիկ պահեստներ են դարձել ինչպես Հայաստան եկող բեռների, ժամանակավոր կայանատեղ՝ ապրանքների համար, այնպես էլ Հայաստանից դուրս եկողների համար:

Այսօրվա գործընթաց է պահանջում իրավիճակը, որի մեջ հայտնվել է հանրապետությունը: Այդ իսկ պատճառով, նաեւ նշված քաղաքներում եւ մերձգոտում ավելացման, ընդարձակման միտում է առկա հայկական համայնքը, ավելի ու ավելի շատ հայ գործարարներ են մասնաճյուղեր կամ դուստր ձեռնարկություններ հիմնում այս հանգույցներում:

Երբ հիշատակված քաղաքների խումբը պայմանականորեն կարելի է անվանել «տարանցիկ պահեստային», ապա մյուսը՝ առավելապես հայաստանյան արտադրության արդյունաբերական արտադրանքի առաքման ու մթերքի, կոմերցիոն ապրանքների, հումքի ու նյութերի հայթայթման շուկան է: Սակայն ոչ միայն: Այդ քաղաքներն են Ս. Պետերբուրգը, Նիժնի Նովգորոդը, Նովոսիբիրսկը, Տյումենը, Չելյաբինսկը, Օմսկը, Խաբարովսկը եւ այլն: Ըստ տեղեկությունների, երբ Պիտերը եւ Գորկին գրավիչ են մեր գործարարների համար իբրեւ կոմերցիոն կենտրոններ, ապա նշված խմբի մյուս քաղաքները իրենց ֆինանսական, հումքային պաշարների ու էժան աշխատուժի առատությամբ նախկինից ավելի մեծ ձգողականություն են ձեռք բերել գերազանցապես մեր արտադրող-ձեռնարկիչներին գրավելու համար (հատկապես գործի, ժողսպառման այլ ապրանքների, սննդամթերքի եւ տարբեր ծառայությունների մատուցելու հետ առնչություն ունեցող ձեռնարկատերերին):

Այսուհանդերձ, իրենց գրավչությունը չեն կորցնում կոմերցիոն գործարքները, որոնք սկիզբ առնելով Հայաստանում, այնուհետեւ դրսում շարունակվում են մի քանի փուլով:

Մյուս խումբը կարելի է պայմանականորեն անվանել «բիզնես-տուրիզմի» կամ գործարար այցելությունների օբյեկտ քաղաքներ (երկրներ): Օրինակ, Քիշնեւ՝ իբրեւ անցակետ Բուլղարիա եւ Ռումինիա մեկնելու համար, Ալմա Աթա, Չինաստան, Վիետնամ, Հնդկաստան, Միջին ու Հարավարեւելյան Ասիայի երկրներ հասնելու համար, Մերձավոր Արեւելք՝ Հալեպ, Բեյրութ, Շարժա, Դուբայ:

Երբ Միջին եւ Հարավարեւելյան Ասիայի երկրներ կատարվող ուղեւորությունների պահանջարկի պատճառը արտասահմանյան արտադրության ժողսպառման ապրանքների տեղական շուկան հասցնելն է, հագեցնելը, ապա Մերձավոր Արեւելքի հարցում այս միտումի կողքին հաճախ հանդես են գալիս սննդամթերքի մեծ քանակություններ Հայաստան ներմուծելու անհրաժեշտությունն ու նպատակահարմարությունը (ինչպես որ դա կատարվում է, ասենք, Արաբական Միացյալ Էմիրություններից):

Ավիափոխադրումների մեջ մի ուղղություն էլ կա, որն անտարակույս չի կարող անտեսվել մեր պայմաններում, քանզի կա դրա պահանջարկի օբյեկտիվ անհրաժեշտությունը՝ բխող սփյուռքի գործոնով (դրանք են Փարիզը, Մարսելը, Միլանը, Լոս Անջելեսը, Վաշինգտոնը, Սիդնեյը, Սան Ֆրանցիսկոն եւ այլն), ինչպես նաեւ, միաժամանակ, միջազգային գործընթացներում անկախացած Հայաստանի Հանրապետության անմիջական մասնակցության ակտիվացմամբ:

Երբ փորձենք գնահատումներ անել այս ուղղությունների զարգացման հեռանկարների առնչությամբ, ապա անկասկած առաջին պլան պիտի մղվեն Մերձավոր Արեւելքի հետ կապված երթուղիները, առաջին հերթին իբրեւ տնտեսական համագործակցության պայմաններ, այնուհետեւ դարձյալ իբրեւ աշխարհի հետ կապող տարանցման հանգույցներ: Նման գնահատումը հիմք է ստանում հատկապես ներկա պայմաններում Մերձավոր Արեւելքում առճակատումների հարթման խաղաղականության հանգամանքներում:

Այնուհետեւ հեռանկարների գնահատման համատեքստում հարկ է նշել նորանկախ պետությունների հետ կապող չվերթերը: Ըստ բազմաթիվ, այդ թվում նաեւ օտարերկրյա փորձագետների բնորոշումների, նախկին ԽՍՀՄ հանրապետությունների զարգացման լավագույն հեռանկարը շատ դեպքերում կախված է նախկին կապերի վերականգնման եւ խթանման, ներքին կոոպերացման, միասնական շուկայի ստեղծման ու ինտեգրացիայի հետ. «ԽՍՀՄ-ական» շուկան, ըստ որոշ հեղինակավոր կարծիքների, ավելի գերել է կարողությունների առումով, քան եվրոպականը: Այնպես որ, բանականության, սթափ մտածողության հաղթանակը պիտի հանգեցնի ավելի սերտ համագործակցության, տնտեսական փոխշահավետ առանձին կապերի առաջին հերթին հենց այս, իրարից քիչ տարբերվող տնտեսական մոդելներով զարգացող երկրների շրջանում: Իսկ քանի որ անդրկովկասյան պետությունների մեջ զարգացման ու բարգավաճման ամենամեծ հնարավորությունների տեր հանրապետությունը Հայաստանն է, ապա փորձից դասեր քաղելով, ենթադրում ըստ ամենայնի կխրախուսվի, կզարգացվի Ռուսաստանի ու Ուկրաինայի, Բելառուսի ու Մոլդովայի, միջինասիական հանրապետությունների հետ կապող օդային (ցանկացած) հաղորդակցությունը:

Մյուսը՝ հեռու արտերկրի հետ կապող օդագնացությունը, անկասկած նույնպես ունի զարգացման մեծ հեռանկարներ: Այս հեռանկարների հիմնավորումը եւ կանխորոշող պայմանները առանձին խոսակցության նյութ են: Միայն նշենք, որ այստեղ շահողի դիրքերում է այն ուղղությունը (ընկերությունը), որը հնարավորություն է ընձեռում կապ պահպանել հնարավորին չափ շատ երկրների հետ, այդպիսով զարգացնելով Հայաստանը իբրեւ Եվրոպայի ու Ասիայի միջեւ ընկած լավ տարանցում (նախեւառաջ՝ աշխարհագրական առումով) առավելող երկիր:

Վերջում անկասկած հասունանում է հարց՝ շահավե՞տ է արդյոք Հայաստանի համար ավիափոխադրումների նման բազմազանությունն ու բազմաճյուղությունը այսօր: Պատասխանը միանշանակ է՝ այո, եւ այսօր, եւ ցանկացած ժամանակ ու պարագայում: Իհարկե, չի բացառվում, որ ապագայում սրանց միջեւ ծնված ու գործող առողջ մրցակցությունը կվերացնի ոմանց, կմիացնի մյուսներին, կյանքի կոչելով արդեն հայաստանյան ավիահոլդինգներ (ինչո՞ւ չերազել, չէ որ ամեն ինչ հենց այստեղից է սկսվում), որոնք լավագույնս օգտագործելով Հայաստանի աշխարհագրական դիրքը, շահ կքաղեն ինչպես իրենց, այնպես էլ հանրապետության ու ազգաբնակչության համար:

Կարեւորը այս փուլում նպատակադրվելն է, իսկ ոմանց համար չխանգարելը, ըստ ամենայնի օժանդակելը, որ Հայաստանի օդային դարպասները առավելագույն թողունակություն ունենան: Սա մեզ համար կենսական, առաջին կարեւորության հարց է, որը լուծում պետք է ստանա անհապաղ, ուղղակի ժամանակի կորուստը հավասարազոր է շահի կորստին:

ՄԱՐԳԱՐ ՄԵՆԵՇՅԱՆ

N	Անվանումը	Չվերթերի ուղղությունը	Առաջարկվող պայմանները
1	Սայրըն - Թրավել	Երեւան-Փարիզ-Լոս Անջելես	Հարմարավետությունը միջազգային մակարդակի, գները ցածր միջազգայինից
2	«Լեւոն - Թրավել»	Երեւան-Սոֆիա	
3	«Իմակ» հայ-իտալական համատեղ ֆիրմա	Երեւան-Ստավրոպոլ Երեւան-Վոլգոգրադ-Երեւան Երեւան-Աստրախան-Երեւան	Վճարման ձեւը ցանկացած, պահեստով եւ պահակային ծառայությամբ, 60 տոկոս էժան ընդունված գներից բեռների տեղափոխում ԱՊՀ ցանկացած վայր Ստավրոպոլից: Ինչպես նաեւ իրացնում է սննդամթերք, ձեռք բերում եւ տեղափոխում: Երկար համագործակցությունից հետո նույն գործողությունները նաեւ արտասահմանում
4	«Պրոմեթեւս» հայկական ունիվերսալ բորսա	Ալմա Աթա, այնտեղից Չինաստան, Միջին ու Հարավարեւելյան Ասիայի այլ երկրներ	Յուրաքանչյուր հինգշաբթի
5	«Արմենիա» ասոցիացիա	Երեւան-Քիշնեւ-Երեւան, յուրաքանչյուր 14 օրը մեկ Բուլղարիա, Ռումինիա	Գները շուկայականից ցածր 15 տոկոսով
6	«Թրանս-Արմեն» ճամփորդական ընկերություն	Երեւան-Միլան եւ ԱՄՆ 100-ից ավելի քաղաքներ	Առաջարկում է նաեւ բեռների եւ ծանրոցների տեղափոխում ԱՄՆ արագ, շահավետ եւ ապահով
7	«Նաւալի» ավիակորպորացիա	Երեւան-Օմսկ-Խաբարովսկ	Բեռնատար ավտոմեքենաների տեղափոխում, ընդունում է հայտեր բեռների տեղափոխման համար Մոսկվա եւ այլն
8	«Ռուբաս» ֆիրմա	ԱՊՀ Սանկտ Պետերբուրգ, Նիժնի Նովգորոդ, Կրասնոդար, Ռոստով, Նովոսիբիրսկ, Մինվոդի, Չելյաբինսկ, Տյումեն, Ալմա Աթա, ինչպես նաեւ Մերձավոր Արեւելք Արաբական Էմիրություններ, Սիրիա	Ուղեւորների եւ բեռների տեղափոխում
9	«Լուսան» ասոցիացիա»	«Ան-12» ինքնաթիռներով 12 տ բեռ ԱՊՀ ցանկացած վայր եւ արտասահման, ինչպես նաեւ շաբաթը 4 անգամ 12 տ. բեռ Ուկրաինա, Սիմֆերոպոլ եւ Զապորոժիե: Կոմերցիոն չվերթեր Երեւան-Հալեպ-Երեւան, Երեւան-Շարժա-Երեւան	Գները շուկայականից ցածր 40 տոկոս: Ցածր գներով անհատական ու խմբային տուրիստական ճանապարհորդություն
10	«Դաշինք» ֆիրմա	Ամեն չորեքշաբթի եւ շաբաթ Երեւան-Մոսկվա, Մոսկվա-Վոլգոգրադ-Երեւան	Տոմսերի նախնական պատվերներ՝ տուն հասցնելով
11	«Կամար»	Երեւան-Մարսել-Երեւան	Մատչելի գներ, բարձրակարգ սպասարկում, 40 կգ անվճար ուղեբեռ
12	«Սարդարա-պատ-Թրավել»	Կրասնոդար-Բեյրութ-Կրասնոդար	Ամեն երեքշաբթի
13	«Յանա» ֆիրմա	Երեւան-Մոսկվա-Վլադիվոստոկ-Նախոդկա-Սիեթլ-Սան Ֆրանցիսկո եւ ետդարձ նույնով: Ամեն շաբաթ ուղեւորություն Երեւան-Հալեպ-Երեւան	Երաշխիք՝ 100 տոկոս, ճամփորդությունը կազմակերպում է ամերիկյան կողմը: Մինչեւ 12 տարեկան երեխաներին՝ 50 տոկոս զեղչով: Առաջարկում է նաեւ Արգենտինայի եւ Բրազիլիայի վիզաների ձեւակերպում
14	«Արմինո» ընկերություն	Երեւան-Դելի	Մինչեւ 40 կգ բեռի անվճար փոխադրում
15	«Արմինտուր»	ԱՄՆ, Հնդկաստան, Պակիստան, Վիետնամ, Բահրեյն, Իսրայել, Քիշ (Իրան), Մեքսիկա, Սինգապուր, Հոնկոնգ, Մալայզիա, Թայլանդ, Ավստրալիա, Ֆիլիպիններ	Հրապուրիչ ճամփորդություն
16	«Արմինտերտուր» ընկերություն	Երեւան-Բուրգաս-Երեւան	Ամեն հինգշաբթի
17	«Կիլիկիա» կոնցեռն	ԱՄՆ, Եվրոպա, Ասիա	Բիզնես տուրիզմ, իրավաբանական, կոմերցիոն, տրանսպորտային, վիզաների ձեւակերպման եւ այլ ծառայություններ
18	«Լիոն Իմպերիալ» ընկերություն	ԱՄՆ, ԳՖՀ, Հունաստան, Իտալիա, Ավստրիա	Արտասահմանյան անձնագրերի եւ այլ փաստաթղթերի ձեւակերպում
19	«Սասուն-92» ֆիրմա	Երեւան-Կալինինգրադ	Ամեն երեքշաբթի
20	«Էկոնոտրանս» ընկերություն	Երեւան-ԱՄՆ	Մինչեւ երկու տարեկան երեխաներին զեղչ: Անվճար ուղեւորություն Լաս-Վեգաս
21	«Տեխնիկա» ֆիրմա	Երեւան-Օմսկ-Երեւան	Ընդունվում են բեռների փոխադրման պատվերներ
22	«Արաքս» ավիաընկերություն	Երեւանից Սոչի, Ստավրոպոլ, Վլադիկավկազ, Մախաչկալա, Բաքու, Նալչիկ, Գրոզնի	Բեռների փոխադրում ԱՊՀ ցանկացած քաղաք: «Մի-8» ուղղաթիռների ծառայություն

ամսագիր
պատկերազարդ
ԲԱՆԲԵՐ
ակադեմիական
արձակ
պոեզիա
եւ
ՏԱՌ ՏԱՌ ՏԱՌ
իր պոեզիայով
հանդերձ
ԴԱԼԼԱՔՅԱՆ
ՏԱՌԱՁԵՒԵՐ
OUTLINE FONTS
GARAMOND AND AVANTGARDE LIKE
հեռ. 562863, ԱԶԳ օրաթերթ

digitised by A.R.A.R.@

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՄԱՖԻԱՆ ԳՆՈՒՄ Է ԴԱՏԱՎՈՐՆԵՐԻՆ

«Բոլորովին դաշտային նախագահի կերպարն էր մաֆիայի պարագլուխ Բադալամենտին... Պալերմոյի գլխավոր դատախազը հետաքննությունը խանձելու համար ստացել երկու միլիարդ լիր»: Բանտարկված մաֆիականների նման ցուցմունքներին դժվար կլինեն հավատալ, եթե չլինեն Սիցիլիայի արդարադատության իրականությունը: Այսօր արդեն կենդանի չեն նույնիսկ նրանք, ովքեր մաֆիական ցեղերի պարագլուխներ Մուտոլոյին, Մարկեզին, Դրագոյին, Մաննոյին ստիպեցին ցուցմունքներ տալ: Երկու ննջեցեր Ջովանի Ֆալկոնեն եւ Պաոլո Բորսելինոն գազանաբար սպանվեցին:

Այն ժամանակվանից անցել է շատ քիչ ավել: Այդ ամբողջ ժամանակ պարագլուխների ցուցմունքների հիման վրա հետաքննություն էր կատարվում նրանց կողմից նշված դատավորների նկատմամբ: Գործընթացը ի սկզբանե գաղտնի էր: Սակայն Սիցիլիայում ամեն ինչ գաղտնի պահել չես կարող: Լուրեր, ենթադրություններ բազմանում եւ տարածվում էին, մինչեւ որ չհայտնվեցին թերթերի էջերի վրա: Դատավոր Սիմոն Սինյորինոն, առանց իր մասին կարդալով «պարագլուխների բամբասանքը», եռակցյալ ինքնասպանություն գործեց: Սրանք դեռ առաջն են: Եվ կարելի է ենթադրել, որ ուրիշ դատավորներ նույն ճանապարհով կգնան: Ինչպես նրանք էին արդարացնում, բանտից ազատելով մաֆիականներին:

Լավ հասկանալու համար, թե ինչո՞ւ էին «դասում» այդ դատավորները, բավական է վերհիշել կարաբինիերների կապիտան Էմանուել Բազիլեի սպանությունը: Այն ժամանակ հաջողվեց բռնել երեք հանցագործի: Երեք տարի անց նրանց ազատ թողեցին, որ... մարդասպաններին արդարացրեց: Այնուհետեւ տեղի ունեցան եւս յոթ դատավարություններ: Ցմահ բանտարկության դատավճիռներ եղան, որոնք բողոքարկման դատարանում կանոնավոր կերպով վերացվեցին: Եւ միայն 1992 թ. փետրվարին կապիտանի սպանությունից 12 տարի անց, ցմահ բանտարկության դատավճիռը վերջնականապես հաստատվեց: Ճիշտ է, մարդասպանները փաղոց փախուստի մեջ են եւ դատախազը հետապնդվում են ոստիկանության կողմից:

Կապիտան Բազիլեի սպանության գործով առաջին դատական ընթացքում նախագահում էր Կառլո Անդոն, ում այժմ հետաքննության տակ է: Թե լրագրողին ի՞նչ է դարձել դատախազության կողմից նրա վերաբերյալ, ինչպես նաեւ որ այլ դատավորների նկատմամբ՝ առայժմ հայտնի չէ: Դատախազությունն այդ գործում զգուշավոր, սխալներից խուսափելով, օրինակ, միայն մի քանի օր առաջ նա խուզարկումներ կատարեց կասկածյալների մոտ, քանի որ հետաքննությունը տեւում է արդեն շատ ավելի: Զարմանալի չէ, որ այն քիչ արդյունավետ եղավ: Հավանական է նաեւ այն, որ ծանոթացողի ստանալ հետ, որոնցում դատավորի դատական հազար բարձրաստիճան պաշտոնյաներ կասկածվում են մաֆիային համագործակցության մեջ, նրանք բանտում են «ձանձրալի լրագրողներից»: Նրանց համար այժմ եկել է մի պահ, երբ յուրաքանչյուր խոսք կարող է շատ թանկ նստել:

Պատկերացրեք միայն. երկու միլիարդ լիրով մաֆիայի կողմից գնված Պիետրո Զամանիան, որի մասին հարցաքննության ժամանակ պատմեց պարագլուխ Մարկեզեն, եղել էր Ջովանի Ֆալկոնեի պետը: Համակարգչի մատյանի վրա բացված «ծածկագրված» խիզախ ճենիկը վերհիշում էր այն ժամանակահատվածի աշխատանքի մասին. «Ինձ այնտեղ ի՞նչ էր մնում անել: Վիճաբանե՞լ: Տանել առարկումնե՞ր: Թե առաջ քաշել ափիփն»:

Բաս Լուրյան, նրան չհայտարեցին նույնիսկ այդ: Զոհվելուց մի քիչ առաջ Ֆալկոնեին Պալերմոյից տեղափոխեցին Հռոմ «առաջխաղացման»: Իսկ թաս Լուրյան, նրան հեռացրին ննջական աշխատանքից:

Ֆալկոնեի քույրը Մարիան այն օրերին լրագրողներին պատմեց, որ իր եղբայրը դատախազությունում յուրաքանչյուր օր բախվում էր Զամանեյի կողմից բարձրացված «ռետինե պատին»: «Այժմ, ասաց նա, մարդիկ վերջապես կիմանան, թե ով եւ ինչպես էր արդարադատությունը ներկայացնում այն տարիներին Պալերմոյում: Միգուցե հետաքննությունը մարդկանց կօգնի հասկանալ, թե ինչ մենությունում էր նա ստիպված աշխատում»:

Ջովանի Ֆալկոնե, Պաոլո Բորսելինո

Այդ կենդ այժմ դառն արգանքներ են: Ավելի դառն է ճշմարտությունը: Ով որ թեկուզ մի քիչ ծանոթ է Իտալիայի դատական կառուցվածքին, գիտե, որ երկրի հետաքննության դատախազությունում գործում կանոնավոր ոչինչ չէր արվում առանց կառավարող կուսակցությունների համաձայնության: Վերջին տարիներին նույնիսկ գրքեր են գրվել իտալական դատական վարչակարգի մասին: Այդ դեպքում կարելի՞ է ենթադրել, որ Իտալիայում դատական մարմիններն գործում էին առանց կուսակցական միջամտության: Իհարկե, ոչ: Ահա թե ինչու այն մարդկանց արդյունքը, որոնց մերժել էին խոսակցություններից, ընկնում է ոչ միայն դատավորների, այլ նաեւ իտալական հասարակական կառույցների, քաղաքական բարձրագույն խորհրդի վրա, որը կառավարում է մոտ 8 հազար դատարանների եւ դատավորների:

Դիմելով նրա անդամներին անցյալ տարվա հունիսին, Իտալիայի նախագահ Օսկար Լուիջի Սկալֆարոն ասել է. «Մագիստրատուրան պետք է արժանի ձեւով տեր լինի եւ կարգապահություն հաստատի իր սեփական տան մեջ»:

Զգուշավոր լավատեսությամբ կարելի է ասել, որ այդպիսի կարգապահությունն սկսվել է: Կազմակերպված հանցագործության դեմ պայքարի հարցերով խորհրդարանական հանձնաժողովի ամենամյա զեկույցից կարելի է տեղեկանալ, որ ներկայումս մաֆիայի հետ կապված փող կապերի մասին հետաքննություն տարվում է ամբողջ Իտալիայով մեկ հազար դատավորների նկատմամբ: Նրանք, ովքեր հոգել են «անխղճության պաշտամունքի», դարձել են մեխանիզմի մի մասը, որի օգնությամբ հանցավոր հզոր կազմակերպություններին հաջողվում է ձեռք բերել իրենց համար բարենպաստ որոշումներ:

Հայտնի դարձան նաեւ մաֆիայի եւ Իտալիայի հատուկ ծառայությունների «համագործակցության» փաստեր: «Առանց այդ բոլոր կապերի, հայտարարել է կազմակերպված հանցագործության դեմ պայքարի հարցերով խորհրդարանական հանձնաժողովի նախագահ Լուչանո Վիոլանտեն, «Կոզա նոստրան» կհաղթահարվեր մի քանի տարվա ընթացքում»: ■

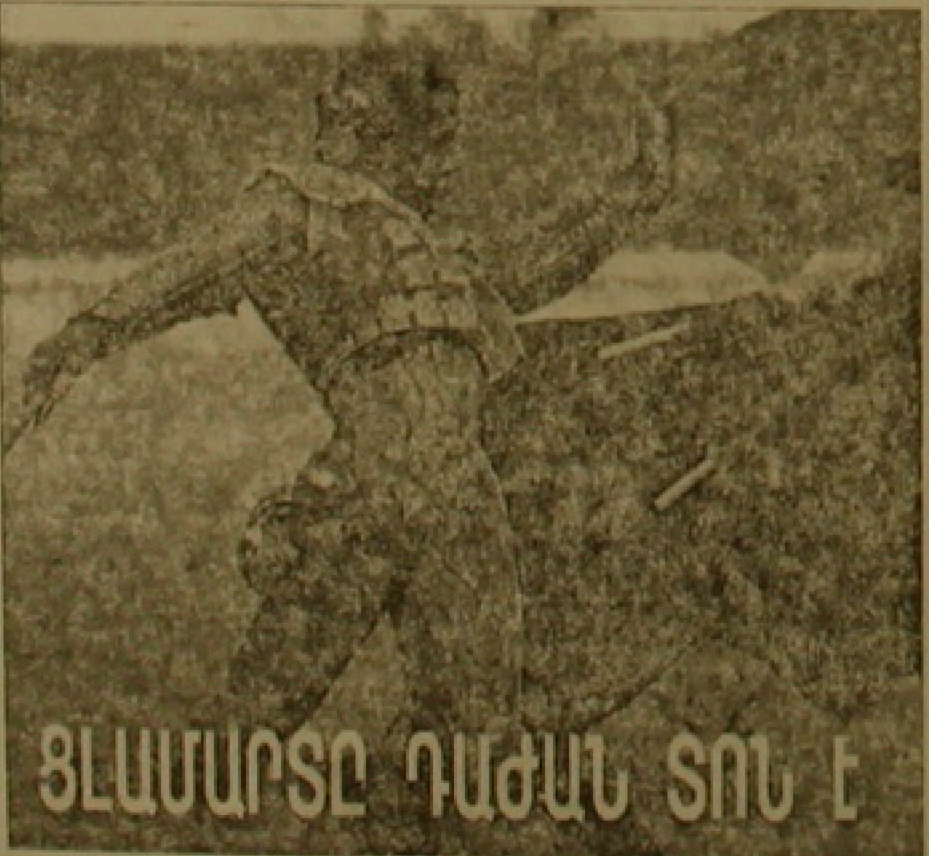

ՑԼԱՄԱՐՏԸ ԴԱԺԱՆ ՏՈՒՆ Է

Իսպանացիների ազգային սպորտ ցլամարտը, որը տեւում է գրեթե կես տարին, տնտեսության մի ամբողջ ճյուղ է. 180 հազար բանվորական տեղ, շրջանառությունը 118 միլիարդ պեսետ, որը զգալիորեն ավելի շատ է, քան Իսպանիայի համար խորհրդանիշ դարձած այնպիսի ձեռնարկությունների շրջանառությունը, ինչպիսիք են երկաթուղիների պետական ընկերությունը, «Տելեֆոնիկան» եւ «Կոկա Կոլա» ընկերությունները: Կարելի է ավելացնել նաեւ, որ ցլամարտից ստացված միջոցները համեմատվում են Իսպանիայի բոլոր հիվանդանոցների բյուջեի հետ, իսկ առանձին մատադորների աշխատավարձը գերազանցում է բազմաթիվ դասական բյուջեն:

Ցլամարտը ամենաեկամտաբեր ճյուղերից է: Եւ խոսքը գնում է ոչ միայն դրամարկղային եկամուտների մասին, այլ նաեւ երկրի հեռուստատեսության, գովազդի եւ այլնի վրա ունեցած ազդեցության մասին: Ցլամարտերի ազգային միության հաշվարկներով, 1992 թ. ցլամարտի հանդիսատես են դարձել 56 միլիոն մարդ:

Ցլամարտիկները, ինչպես նաեւ հնդկայ ցլամարտիկները, ֆերմաների տերերը, որտեղ աճեցվում են հատուկ ցլերի ցուլերը, գովազդի մասնագետները, հյուրանոցների եւ ռեստորանների տերերն անում են ամեն ինչ, որ Իսպանիայում ցլամարտի ավելի քան 200 հրապարակներում կրակը չմարի մարտից մինչեւ սեպտեմբեր:

Սեզոնը սկսվում է Սեւիլյայի եւ Մադրիդի երկու հիմնական հրապարակներում, որոնցում ամենայնդու բյուն կրած ոչ մի մասնակից նախայում չի ասպա:

Ցլամարտից ստացված միջոցները բաշխվում են հետեւյալ կերպ. դրամարկղի 16 տոկոսը որպես հարկ վերցնում է ֆինանսների նախարարությունը, 15-20 տոկոսը գնում է ցուլեր աճեցնող մարդկանց աշխատավարձին, 10 տոկոսը ստանում է ցլամարտը կազմակերպող ձեռնարկատերը: 50-60 տոկոս ստանում է մատադորը, ով իր հերթին դրանք պետք է բաշխի իր «բիձի» անդամների միջեւ, վճարի հյուրանոցի, փոխադրամիջոցների, ապահովագրության եւ գովազդի ծախսերը: Իհարկե, շատ բան կախված է ցլամարտիկի անունից, եւ թե ում ցուլերը հանդես կգան:

Անցյալ տարի Մադրիդը ցլամարտից ստացել է 700 միլիոն պեսետ: Սակայն ցլամարտի բոլոր կազմակերպիչները 16 տոկոսանոց հարկը համարում են բարձր, որը վտանգում է ցլամարտի զարգացումը, հատկապես գավառային հրապարակներում:

Գնալով ավելի շատ վճարում են ազնվացեղ ֆերմաների տերերը, որտեղ աճեցվում են հայտնի ցլերի ցուլերը:

Հատուկ ցուլերի աճեցումը բավականին հարթ ու աշխատատար գործ է: Ցուլը պետք է համապատասխանի որոշակի պահանջների. տարիքը չպետք է գերազանցի 4 տարեկան, քաշը 500 կգ-ից. կենդանին պետք է այդ քի բնկնի դիմացկունությամբ եւ կայտառությամբ: Հանրահայտ ֆերմաներում, համաձայն հին ավանդույթների, մինչեւ այժմ կատարում են ցուլերի կանոնավոր 200-300 կիլոմետրանոց վազքեր դիմացկունության փորձման նպատակով:

Այսօր ցլամարտը զգալիորեն երիտասարդացել է: Երիտասարդությունն ավելի մեծ հետաքրքրություն է ցուցաբերում ազգային սպորտի նկատմամբ: Մատադորների տարիքն էլ զգալիորեն նվազել է՝ 20-25 տարեկան:

Իրենց հանրաճանաչությամբ այնպիսի ցլամարտիկներ, ինչպիսիք են Էնրիկե Պոնսը, Էսպարտակոն, Օրտեգա Կանոն, Սեսար Ռինկոնը եւ ուրիշներ, արդեն գերազանցում են հանրահայտ ֆուտբոլիստներին:

Ցլամարտիկի կարգից կախված, նա մի մարտից կարող է ստանալ 7-9 միլիոն պեսետ: Այդ գումարը զգալիորեն աճում է, երբ ցլամարտին մասնակցում է մեկ մատադոր, այլ ոչ թե 3, ինչպես լինում է սովորաբար: Անցյալ տարի ամենահանրաճանաչ մատադոր Էնրիկե Պոնսը մի մարտի համար ստացել է 35 միլիոն պեսետ, այդ նույն տարում նա անցկացրել է 100 մարտ: Եւ արդարացիորեն գտնում է, որ իր վաստակած 800 միլիոն պեսետը ամբողջովին վճար է հսկայական ռիսկի դիմաց:

Չնայած դժվարություններին, այդ ...չ կյանք եւ միաժամանակ դաժան տեսարանի հանրաճանաչությունն աճում է, և, որ հանդիսատեսների մեջ կարելի է հանդիպել Իսպանիայի բնակչության բոլոր շերտերի ներկայացուցիչներին:

Իսպանական մամուլից

Ռուս-աբխազական խորհրդակցություններ

Ռուսաստանի նախագահի Վրաստանի հակամարտությունների կարգավորման գործերով ներկայացուցիչ, ԱԳ նախարարի տեղակալ Բորիս Պաստուխովը հինգշաբթի օրը Մոսկվայում ընդունեց Աբխազիայի պաշտպանության խորհրդարանի նախագահ Սոկրատ Ջինջոլիայի ղեկավարությամբ: Խորհրդակցության ընթացքում Պաստուխովը հաստատեց 1993 թ. սեպտեմբերի 16-ի Ռուսաստանի դիրքորոշման կայունությունը, ըստ որի համաձայն Սոչիի համաձայնագրերի խախտման պատասխանատվությունը ընկնում է աբխազական ղեկավարության վրա: Փոխնախարարի խոսքերով, «Ռուսաստանը չի ճանաչում ուժի եւ համաձայնագրերի խախտման միջոցով ստեղծված իրավիճակները»: Պաստուխովը հույս հայտնեց, թե ՄԱԿ-ի եւ Ռուսաստանի միջնորդությամբ կվերսկսվեն բանակցությունները հակամարտող կողմերի միջեւ: Նա նշեց, որ անհապաղ պետք է վերջ տրվի խաղաղ բնակչության հալածանքներին, ստեղծվեն փախստականների եռյակի կայուն երաշխիքներ: Պաստուխովը ասաց, թե այդ ուղղությամբ առաջընթացը հնարավորություն կտա Ռուսաստանին անեսրած տնտեսական սահմանափակումներին վերջ տալու: ԻՏ

Չեչնիայում բենզինը գողանում են ուղղակի բենզամուղից

Չեչնիայում բենզամուղներից մեկում առաջացած խոշոր հրդեհի պատճառը 21 անցքերն էին, որոնց օգնությամբ հնարամիտները բենզին էին գողանում ուղղակի բենզամուղից: Այդ մասին ԻՏ-ին հայտնեց Չեչնիայի նավթաքիմիական արդյունաբերության նախարարության գլխավոր ինժեներ Սանջիվ Մարշինովը: Նրա խոսքերով, բենզինի արտահոսն արդեն կազմել է ավելի քան 300 տոննա: Մարշինովը նշեց նաեւ, որ խողովակաշարի վերականգնման աշխատանքները անարդյունավետ են, քանի որ հանցագործները գիշերները նոր անցքեր են հացնում բացել: ԻՏ

Ելցինը Աֆղանստանի նախագահին հրավիրում է Ռուսաստան

Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինը հայտարարեց տաջիկ-աֆղանական սահմանում բախումներին վերջ տալուն ուղղված բոլոր ուժերը ներդնելու Ռուսաստանի կառավարության ցանկության մասին: Այդ մասին նա հայտարարեց հինգշաբթի օրը Մոսկվայում Աֆղանստանի դեսպան Աբդուլ Վահաբ Ասեֆիի հետ հանդիպման ժամանակ: Ելցինը հույս հայտնեց, որ աֆղանական կողմը կնպաստի ռուս ռազմագերիների հայրենիք վերադարձին: Նա Աֆղանստանի նախագահ Բուրխանուդդին Ռաբբանիին Ռուսաստան այցելելու հրավեր հանձնեց: Նույն օրը Ռուսաստանի նախագահին հավատարմագրեր հանձնեցին Էկվադորի, Մալթայի, Բուրկինա-Ֆասոյի, ԳՖՀ-ի, Հոնդուրասի եւ Բոտսվանայի դեսպանները: ԻՏ

Կանցլեր Քոլը կանգ կառնի Մոսկվայում

Ինչպես ԻՏ-ին հայտնի է դարձել լավատեղյակ դիվանագիտական աղբյուրներից, նոյեմբերի 22-ին կարճատեւ այցով Մոսկվայում կլինի ԳՖՀ-ի կանցլեր Հելմուտ Քոլը: Սպասվում է, որ Վնուկովո-2 օդակայանում, որտեղ վայրէջք կկատարի կանցլերի ինքնաթիռը, կկայանա նրա եւ նախագահ Ելցինի հանդիպումը: Դա կլինի երկու երկրների ղեկավարների առաջին հանդիպումը մոսկովյան վերջին իրադարձություններից հետո, ԻՏ-ի թղթակցին ասաց Ռուսաստանի ԱԳՆ բարձրաստիճան աշխատակիցը: Նա հիշեցրեց, որ Գերմանիան այն օրերին առանց երկմտելու պաշտպանեց Ելցինին: Դիվանագետի կարծիքով, նախագահի եւ կանցլերի քննարկելիք հիմնական թեմաներից մեկը կլինի Մոսկվայում Յոթնյակի երկրների ԱԳՆ եւ ֆինանսների նախարարների հանդիպման կազմակերպումը: «Մենք չենք կարող այդ հանդիպումը դեկտեմբերի 12-ի ընտրություններից հետո: Հանդիպման նպատակն այլ է՝ պետք է քննարկվի Տոկիոյի փաթեթը», ասաց դիվանագետը: ■

digitised by A.R.A.R.@

Լուրերի Հոսք

Քաղաքապետարանը նախազգուշացնում է «Պրավդային»

«Պրավդա» թերթի վերահրատարակումից ընդամենը մի քանի օր անց խմբագրությունը Մոսկվայի քաղաքապետարանից արդեն նախազգուշացում է ստացել «սադրիչ նյութեր տպագրելու համար»: Խոսքը գնում է նոյեմբերի 4-ին «Պրավդայում» տպագրված այն ակնարկի մասին, թե հոկտեմբերի 15-ին իբր իշխանությունները Կարմիր հրապարակից հանել են ավելի քան 400 գնդակահարվածների դիակ... ռեզման: Ինչպես նշվում է քաղաքապետարանի հայտարարության մեջ, դա ոչ ով չէր պատրաստվում անել: Քաղաքապետարանի մամուլի ծառայությունը ուշադրություն է հրավիրում այն փաստի վրա, որ հոկտեմբերի 15-ի մասին պատմող ակնարկը թերթում հայտնվել է նոյեմբերի 4-ին: Քաղաքապետարանի կարծիքով, դա կարելի է բացատրել նրանով, որ «Մեծ հոկտեմբերի նախօրյակին այն համայնավարներին ավելի է պետք»:

ԻՖ

Ռոստովում արգելվել է Հյուսիսային Կովկասից բերած մսի վաճառքը

Մարզի սանէպիդ վերահսկողության բաժինն արգելել է Հյուսիսային Կովկասից ներմուծված մսի վաճառքը: Որպես պատճառ նշվում է Ադրբեջանից Հյուսիսային Կովկաս բրուցելոզի վարակի ներթափանցումը:

ՆՏ

Ուկրաինան միջուկային զենքը դուրս չի հանի

Ուկրաինայի զինաթափման մասին պետական կոմիտեի նախագահ Բորիս Տարասյուկը մեկնաբանեց զանգվածային լրատվության որոշ միջոցների տեղեկատվությունը այն կապակցությամբ, թե մի քանի միջուկային մարտագլխիկներ են դուրս բերվել Ուկրաինայից Ռուսաստան: Տարասյուկը հայտարարեց, որ CC 19 և CC 20 տիպի ոչ մի մարտագլխիկ Ուկրաինայից դուրս չի հանվել և չի հանվի, մինչև Ուկրաինան և Ռուսաստանը կամ Ուկրաինան, Ռուսաստանը և ԱՄՆ-ը չստորագրեն համապատասխան փաստաթղթեր, որոնք Ուկրաինային կտան երաշխիքներ:

ՆՏ

Ռուսաստանի հրեաները զրկում են ինքնավարությունից

Հրեական ինքնավար մարզում սկսվել է այն Ստորինամուրյան մարզի վերափոխելու և ազգային կարգավիճակից զրկելու համար ստորագրությունների հավաքումը: Այս աշխատանքն անցկացնում է ամուրյան կազակական զորքերի շտաբը: Զորքի ատաման Վիկտոր Անդրեևի խոսքերով, այս գործողությունը կանցկացվի նախընտրական արշավին զուգահեռ: Ատամանի կարծիքով, մարզի ինքնավարությունը ճիշտ չի համապատասխանում ազգային կարգավիճակը, քանի որ երկրակալած ստամբուլից հրեական ինքնավար մարզը վաղուց արդեն հրեական չէ, քանի որ այնտեղ բնակվում են ընդամենը 4,5 տոկոս մաքուր հրեաներ: Անդրեևը հիշեցրեց, որ սկզբնապես հրեական ինքնավար մարզը կազակական տարածք էր:

ՆՏ

Ուկրաինան համաձայն է ազատ տնտեսական գոտիներին

Ինչպես հայտնի դարձավ Ուկրաինայի կառավարության մամուլի ծառայությունից, Նախարարների կաբինետը որոշում է ընդունել Դոնեցկի, Լուգանսկի, Դնեպրոպետրովսկի և Զապորոժիեի մարզերի տարածքային ինքնակառավարման տնտեսական իրավական փորձի անցկացման իրավաքաղաքական ձևաչափերի մասին: Սակայն, մասնագետների կարծիքներով, ծնունդ առած կարող է ծածկվել անորոշ ժամանակով, քանի որ Ուկրաինայի կառավարությունում դեռ շատ պաշտոնյաներ կան, որոնք դեմ են տարածքների տնտեսական ինքնավարությանը:

ՆՏ

Մարզական

Արդեն մեկ տարի է, ինչ ստեղծվել է ԼՂՀ երիտասարդության, զբոսաշրջության, ֆիզկուլտուրայի և սպորտի միասնական նախարարությունը (նախարար Նելլի Ոսկանյան):

Նախարարի 2 տեղակալներից մեկը սպորտի բաժանմունքի ղեկավար, նախկին ԼՂԻՄ-ի սպորտկոմիտեի նախագահ Գևորգի Շահրամանյանն է, որը տնօրինում է ֆիզկուլտուրան ու սպորտը: Բայց կա նաև ԼՂ Հանրապետության սպորտկոմիտե (ղեկ. Ալեքսանդր Մելքումյան): Ի համեմատ այդ բաժնի կառույցի, անենք, որ Հայաստանում մարզական կյանքը տնօրինում է հանրապետական սպորտկոմիտեն: Եվ ահա գտնվելով Ստեփանակերտում ու զրուցելով խմբագրության հետ, թե ինչ վիճակում է գտնվում ֆիզկուլտուրան ու սպորտը Ղարաբաղում, հանդիպեցի Ալեքսանդր Մելքումյանին:

— Մեր գլխավոր նպատակը ներկա փուլում զանգվածային մարզաձևերի աշխատանքների վերակենդանացումն է, առանց սպորտկոմիտեի օգնության, հանրապետությունը նախկինում ուներ 10 մարզադպրոց: Դրանցից հինգն արդեն վերսկսել են իրենց աշխատանքները, բայց գործում են ոչ լրիվ բեռնվածությամբ: Խոսքը վերաբերում է սպորտկոմիտեին կից հանրապետական մարզադպրոցին, որը մասնագիտացած է բռնցքամարտի և ըմբշամարտի մարզաձևերով, մոլիկրոսուման, մարզադպրոցը կից մարզադպրոցին, որը սեպտեմբերից տվել է թիմային սպորտաձևերի (բասկետբոլ, վոլեյբոլ, ձեռքի գնդակ), շախմատի դպրոցին, արհմիությունների մարզական ընկերության ֆուտբոլի մասնագիտացված մարզադպրոցին, որտեղ արդեն 8-9 խումբ է գործում (նախկինում 18-20 խումբ) և արհմիությունների համալիր մանկապատանեկան մարզադպրոցին (ազատ և հունա-հռոմեական ըմբշամարտ, ծանրամարտ):

Շատ կարևոր է, որ բոլոր շրջաններում էլ գործեն մարզադպրոցները, և երեխաներն ու պատանիները զբաղվեն մարզաձևերով պատերազմի հետևանքները մոռանան:

Մենք մարզադպրոցների թվին ավելացնելու նյութական միջոցներ [illegible]

ՍՊՈՐՏԸ ՂԱՐԱԲԱՂՈՒՄ

Ադրբեջանի կողմից պարտադրված պատերազմական ծանր ժամանակաշրջանում էլ Արցախը ձգտում է ապրել բնականոն կյանքով: Կարևոր խնդիրներից մեկն առողջ սերունդ դաստիարակելն է, իսկ դա նշանակում է, որ նույնիսկ արտակարգ պայմաններում ֆիզկուլտուրան և սպորտը անուշադրության չպետք է մատնվեն:

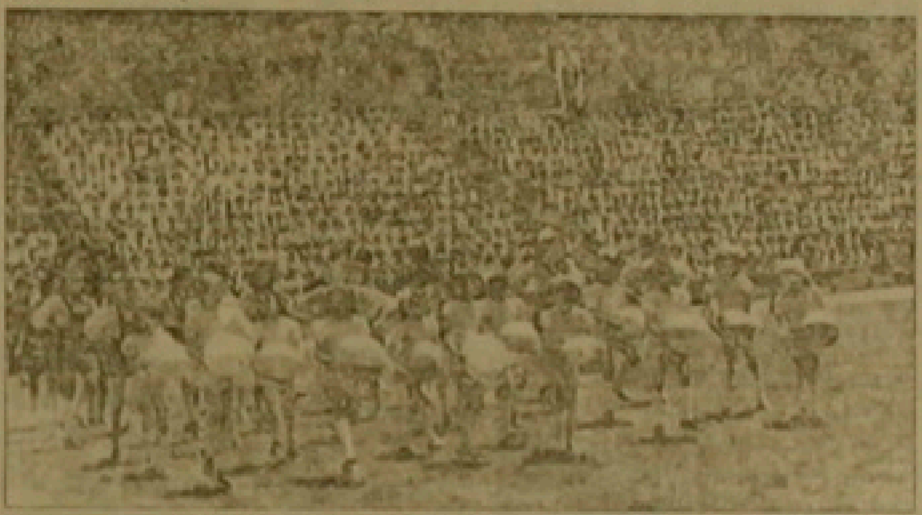

Պատերազմից առաջ լենինյան «անհոգ փարատոն» Ստեփանակերտի մարզադաշտում

ները վերածվել էին զորանոցների, ՕՄՕՆ-ականները դարձյալ ավերել են դրանք: Առանց այն էլ դահլիճների խնդիրը ոչ է ԼՂՀ-ում: Էլ չեմ ասում «Դրոյի» հասցրած վնասները: Հիմա միայն Ստեփանակերտի «Կենտրոն» դահլիճն է կարգին վիճակում, որը վերջերս է վերանորոգվել:

Մայրաքաղաքի մարզադաշտը ռմբակոծությունների հետևանքով լրիվ քանդուքարափ է եղել, և չենք կարողանում միջոցառումներ կազմակերպել: Վերջերս վարչական շենքը վերանորոգվել է, իսկ խաղադաշտը, որ «Դրոյից» հսկայական խոր փոսեր ունէր, վերականգնվել: Բայց դեռ ճեղքառուները և փամփուշտները պետք է տեղափոխել: Մարզադաշտը (տնօրեն Ռազմիկ Պետրոսյան) տվյալ է բանակին, և հույս ունենք, որ դա կօգնի շուտ վերականգնելու այն: Միջնակարգ դպրոցների մարզադահլիճները նույնպես շարքից դուրս են:

Մարզասպորտային և այլ միջոցառումներ կազմակերպելու համար: Վերանորոգվում է Ստեփանակերտի հարմարավետ սպորտկոմիտեի ֆիզկուլտուրայի շենքը, և շուտով կսկսվեն աշխատանքները, որտեղ հնարավոր կլինի անցկացնել շախմատի, շաշկու, սեղանի թենիսի պարապմունքներ ու մրցումներ:

— **Իսկ հաջողվե՞լ է, այնուամենայնիվ, որևէ մարզական միջոցառում կազմակերպել:**

— Մինի-ֆուտբոլից, շախմատից անցկացրել ենք հանրապետական մրցումներ: Ստեփանակերտում զոհված ազատամարտիկների հիշատակին նվիրված բասկետբոլի տղամարդկանց մրցաշար էինք ուզում կազմակերպել Մարտունու, Գորիսի, Կապանի, Եղեգնաձորի թիմերի մասնակցությամբ, բայց վերջին երեք վերջին պահին հրաժարվեցին, և ընկերական խաղ անցկացրինք Մարտունու թիմի հետ:

Ներքին գործերի, պաշտպանության և մեր նախարարության համատեղ որոշմամբ պետք է նաև բասկետբոլի տղամարդկանց հանրապետության առաջնության անցկացնել: Արդեն թիմեր ունեն բանակը, ներքին գործերի նախարարությունը, անվտանգության կոմիտեն, մարզադպրոցը և խնդիրը Հայաստանում կկազմենք և երկու հավաքական կմասնակցենք Հայաստանի առաջնությանը: Մտադիր ենք բարեգործական մրցաշար կազմակերպել Ստեփանակերտում:

— **Իսկ ՀՀ ի՞նչ առաջնությունների կամ մարզական այլ միջոցառումների են մասնակցել ղարաբաղցիները:**

— Նորայր Մուսեյանը մեր թիմն հրավիրել է Հովհաննես Բաղրամյանի հիշատակին նվիրված ազատ ըմբշամարտի մրցումներին: Սեպտեմբերի 21-ին Երևանի ֆիզկուլտուրայի տան հրավերով մասնակցել ենք անկախության օրվան նվիրված վազքարշավին: Ստեփանակերտի «Արագածը» հանդես է գալիս ՀՀ ֆուտբոլի բարձրագույն խմբի առաջնությունում և վատ չի հանդես գալիս: Հոկտեմբերի 15-ից 17-ը մասնակցել ենք ՀՀ մարզադպրոցների բռնցքամարտի առաջնությանը: Նոյեմբերի 2-րդ կեսին արհմիությունների մարզընկերության նախաձեռնությամբ կկազմակերպենք ազատ և հունա-հռոմեական ըմբշամարտի ԼՂՀ-ի բաց առաջնություն և հրավիրում ենք ՀՀ ուժեղագույն ըմբիշներին: ԼՂՀ-ի սամբոյի հավաքականը օգոստոսի 5-ից 9-ը Իտալիայի Թուրին քաղաքում մասնակցեց միջազգային մրցաշարի: Ընդ որում, մեր աղջիկները թիմային հաշվարկով 16-18 տարեկանների մեջ գրավեցին 1-ին տեղը: Ի դեպ, սամբոյի ԼՂՀ-ի ֆեդերացիան ընդգրկվեց միջազգային ֆեդերացիայի կազմում: Սա միջազգային ճանաչման առաջացած ԼՂՀ 1-ին ֆեդերացիան է: Նոյեմբերի 9-ից 15-ը Ռուսաստանի Կուրսկ քաղաքում անցկացվելու է աշխարհի եվրոպական առաջնությունը: Հրավիրված ենք նաև մենք (55 հոգի): Մտադիր ենք մասնակցել տղաների և աղջիկների 4 տարիքային խմբերով: Ծախսերը շատ են, միայն թե խաղաղություն հաստատվի մեր լեռնաշխարհում:

ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ
Ստեփանակերտ-Երևան

«Արարատը» կարող է ընդունել շնորհավորանքներ

Գյումրիում տեղի ունեցած «Շիրակ»-«Արարատ» հանդիպումն ավարտվեց ոչ-ոքի (1-1), և «Արարատին» կարելի է նախապես շնորհավորել չեմպիոնի կոչման համար: Բանն այն է, որ «Արարատը» իր վերջին խաղում ընդունելու է Գյումրիի «Իմպուլսին» և հաղթանակի դեպքում, իսկ դա կասկած չի հարուցում, անհասանելի կդառնա մրցակիցների համար: Փոխարենը, նոր ուժով բռնկվեց պայքարը մրցանակային մյուս երկու տեղերի համար «Շիրակը», «Բանանցը» և ՅՈՒՇՍ-ն, կարելի է ասել, գրեթե հավասար հնարավորություններով հավակնում են երկրորդ և երրորդ տեղերին, քանի որ դեռ առջևում են «Շիրակ»-«Բանանց» և ՅՈՒՇՍ-«Շիրակ» հանդիպումները: Իսկ «Ձորագյուղ» մարզադաշտում տեղի ունեցած ՅՈՒՇՍ-«Բանանց» հանդիպումը, որը նույնպես շատ կարևոր էր, համառ պայքարից հետո ավարտվեց ոչ-ոքի 0-0: ■

CHAMPIONS LEAGUE

Ամենահեղինակավոր մրցաշարը նաև եկամտաբեր

Եվրոպական երկրների ակումբային 3 մրցաշարերից ամենահեղինակավորը բնականաբար չեմպիոնների գավաթի խաղարկությունն է, որը նաև ամենաեկամտաբերն է: Այն թիմերը, որոնք ընկնում են քառորդ եզրափակիչ, առանց բացառության լավ եկամուտներ են ունենում և հնարավորություն են ստանում հետագայում բարելավել իրենց ակումբների տնտեսական գործունեությունները ու ավելի հզորանալ: Փորձը ցույց է տալիս, որ հաջողությունները ուղեկցում են առանց այն էլ հարուստ թիմերին և, ինչպես ասում են, հարուստները հարստանում են: Այս անգամ էլ քառորդ եզրափակիչ են դուրս եկել աշխարհահռչակ հարուստ թիմեր «Միլանը» (Իտալիա), «Մոնակոն» (Ֆրանսիա), «Բարսելոնը» (Իսպանիա), «Անդերլեխտը» (Բելգիա), «Վերդերը» (Գերմանիա), «Պորտոն» (Պորտուգալիա), «Սպարտակը» (Ռուսաստան), և թերևս միակ անակնկալը Թուրքիայի չեմպիոն Ստամբուլի «Գալաթասարայի» հաջողությունն է, որն ընդ որում 1/8 եզրափակիչում հաղթահարեց Անգլիայի չեմպիոն, հանրահայտ «Մանչեսթր Յունայթեդին» (Անգլիայում 3-3, Թուրքիայում 0-0) և դարձավ ազգային տոնախմբության հերոսը: Նախորդ խաղարկության պես քառորդ եզրափակիչում թիմերը բաժանվել են 2 խմբի (վիճակահանությունը կայացվեց նախօրեին) և հաղթողները պարզելու են շրջանաձև մրցակարգով, 2 շրջանով: Դա ավելի հետաքրքիր է դարձնում մրցաշարը: Նույնիսկ վերջին տեղ գրաված թիմին երաշխավորված է 2 միլիոն դոլար: Ամեն հաղթանակի դեպքում թիմերը ստանալու են 340 հազարական դոլար: Ամենահաջողակ թիմը փաստորեն կստանա մոտավորապես 5,5 միլիոն դոլար:

Ահա թե ինչու թիմերը գումարներ չեն խնայում իրենց կազմերն արտասահմանյան խաղացողներով ուժեղացնելու: ■

4,5 մլրդ դոլլար օլիմպիական խաղերից

Ըստ «Սիդնեյ-2000» օլիմպիական խաղերի կազմակերպիչների, մարզական այդ փառատոնը Ավստրալիային պիտի բերի 4,5 միլիարդ ամերիկյան դոլարի եկամուտ: Նրանց կանխատեսմամբ, օլիմպիական խաղերը պետք է հավաքեն շուրջ 1 միլիոն 400 հազար օտարերկրյա զբոսաշրջիկներ և 174 հազար աշխատատեղեր: Ավստրալիան ներկայումս տնտեսական ճգնաժամի մեջ է: Աշխատունակ բնակչության 11 տոկոսը (շուրջ 900 հազար անձ) գործազուրկ է: Ըստ մասնագետների և տնտեսագետների, «Սիդնեյ-2000»-ի խաղերը և նրա հետ կապված նախապատրաստական աշխատանքներն ու կառույցները պետք է աշխատանք տան 150 հազար մարդու, որը նոր թթվածին է Ավստրալիայի տնտեսության վերելքի համար: ■

Բուլղարիայի թիմը Մեծ «Օլիմպիկի» վիճակում

Բուլղարիայի բարձրագույն խմբի առաջնությունից հանվեց Գաբրովո քաղաքի «Յանտրա» թիմը, որի ղեկավարները փորձել էին առաջնության խաղերից մեկը վաճառել Ստարա Զագորայի «Բերոե» թիմին:

Բուլղարիայի ֆուտբոլի ֆեդերացիան «Յանտրա» թիմին տուգանել է 200 հազար լևով (6000 դոլար): Այս թիմը մինչ արձանագրված դեպքը Բուլղարիայի առաջնությունում գրավում էր վերջին տեղը, և նրա բախտը փաստորեն վճռված էր: «Յանտրայի» մարզիչը և 2 ֆուտբոլիստներ որակազրկվեցին 2 տարով: «Բերոե» թիմը նույնպես անպատիժ չմնաց: Ֆեդերացիան նրան տուգանեց 100 հազար լևով (3000 դոլար), այն բանի համար, որ ժամանակին դեպքի մասին չի տեղեկացրել ֆեդերացիային:

ԳՐԻԳՈՐ ԱՍԻՐՅԱՆ
Վալանս, Ֆրանսիա

ՈՒԵՖԱ-ն պատժում է

Եվրոպական պաշտոնական խաղերում այլանդակություններով աչքի ընկած ֆուտբոլիստներին ՈՒԵՖԱ-ն պատժեց խստագույն ձևով: Պլովդիվի «Բոտև» թիմի խաղացող Գեորգի Դոնկովին և Թուրքիայի «Խոջաէլիսպոր» թիմի խաղացող Ռամիզ Բիրոլին ՈՒԵՖԱ-ն որակազրկել է մինչև 1998 թ. հունվարի 31-ը: ՈՒԵՖԱ-ն նման խիստ որոշումը պատճառաբանեց «մրցավճիռների նկատմամբ եվրոպական խաղերում նրանց ծանր կեցվածքով»: ■

Միջոցներ չկան

Ալբանիայի ֆուտբոլի հավաքականի գլխավոր մարզիչ Բեջգուշ Բիրցեն միջազգային ներքական խաղից հետո իր խաղացողներին արգելեց իրենց ֆուտբոլկաները փոխանակել մրցակիցների ֆուտբոլկաների հետ:

Մարզիչը պատճառաբանեց, որ Ալբանիայի ֆուտբոլի ֆեդերացիան միջոցներ չունի ֆինանսավորելու ազգային հավաքականին: ■

Բաժինը վարում է ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

Ե Վ Ա

«Եվա» ուսումնական կենտրոնը կասարում է հերթական ընդունելություն հետեւյալ մասնագիտություններով.

- օպերատորական գործ, ծրագրավորման լեզուների եւ փաթեթների ուսուցում IBM PC համակարգիչների վրա,
- հաշվապահություն եւ համակարգիչների կիրառում հաշվապահությամբ,
- անգլերեն լեզու (ուսուցում արագացված կամ ավանդական մեթոդով),
- կոմպեսիկա եւ էսթետիկա,
- մերսում:

Պարապմունքները վճարովի են, 1-3 ամիս տեւողությամբ: Շրջանավարտները կստանան վկայականներ հայերեն, ռուսերեն, անգլերեն լեզուներով: Ընդունելությունը՝ ամեն օր (բացի կիրակիից, ժամը 11.00-17.00-ը): Մեզ մոտ սպասվում են բոլոր ցանկացողները:

Հասցեն՝ Սարյան 4: Հեռ.՝ 58-21-22

«ԱՊՈԼՈՆ-777» ՍՊԸ
հրավիրում է բոլոր
ցանկացողներին տուրիստական
ուղեւորության

APOLON-777 Co LTD

Իրան	*(Քիշ կղզի)*	*4 օր*
Չինաստան	*(Պեկին)*	*5 օր*
Չինաստան	*(Ուրումչի)*	*5 օր*
Սիրիա	*(Հալեպ)*	*7 օր*
Հնդկաստան	*(Դելի)*	*5 օր*
Թայլանդ	*(Բանգկոկ)*	*15 օր*
Ռումինիա-Բուլղարիա		*14 օր*

Տիկնայք եւ պարոնայք, մեր ուղեւորությունները հաճելի են, բազմաբնույթ պայմանները եւ Ձեր կոմերցիոն հաջողությունը:

Ցանկացողները կարող են դիմել «Էրեբունի» հյուրանոց, 1-ին մասնաշենք, 4-րդ հարկ, 401 սենյակ: Տեղեկությունների համար կարող եք զանգահարել 560533

PUBLISET.

«ՎՍՏԱՀՈՒԹՅՈՒՆ» էջմիածնի նորաստեղծ եւ լիցենզավորված գրավատունը իր ծառայությունն է առաջարկում ազգաբնակչությանը եւ ընդունում է ներդրումներ հետեւյալ դրույքաչափերով:

3 ԱՄԻՍ 60 %
6 ԱՄԻՍ 140 %
1 ՏԱՐԻ 380 %

«ՎՍՏԱՀՈՒԹՅՈՒՆ» գրավատուն

ՏԱՐԱԴՐԱՄԻ
ԴԵՊՔՈՒՄ
ՏԱՐԵԿԱՆ 70 %

Հասցեն՝ ք. Էջմիածին, Մաշտոցի փողոց 30ա PUBLISET.

Վաճառվում է

ՌԱՖ մակնիշի (1991 թ.) ավտոմեքենա: Վազքը 66000 կմ, շատ լավ վիճակում: Նոր անվադողերով, ակուստիկ ուսերով: Ունի ազդանշանային համակարգ:

Գինը 7500 $:

Զանգահարել 53-70-98 (առավոտյան կամ ուշ երեկոյան)

Ժողովի հրավեր

Սույն թվականի նոյեմբերի 7-ին, կիրակի օրը, ժամը 12:00-ին կուսակցության կենտրոնական գրասենյակում (Կորյունի 19 ա) տեղի կունենա Ս. ԶՈՐԱՎՅԱՆ ակումբի անդամական ժողովը:

Ա. Զորավյան
ակումբի վարչություն

ONAISIS CO. LTD

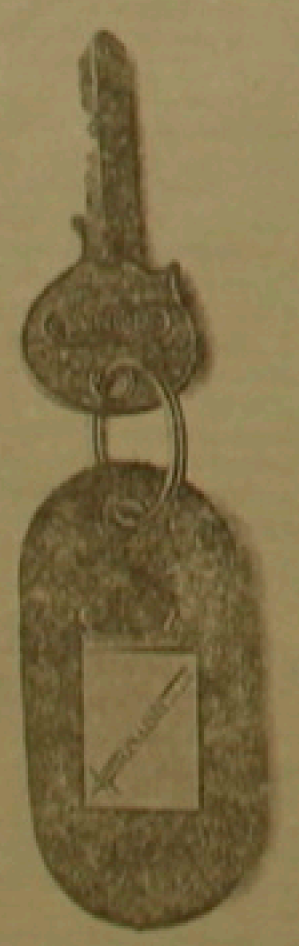

«ՕՆԱԻՍԻՍ» ֆիրման տարադրամով առաջարկում է արտասահմանյան մակնիշի ավտոմեքենաներ, շուկայականից 30% ցածր գներով:
Ընդունվում են ցանկացած արտասահմանյան մակնիշի ավտոմեքենաների պատվերներ: Տեղ հասցնելու ժամկետը 10 օր:
Նախնական մուծում չի պահանջվում:

PUBLISET.

«Անի» հյուրանոց, 630 սենյակ, հեռ. 560211, 594630, ֆաքս 560211

«ՄԵՆԵՋԵՐ» ՍՊԸ

«ՄԵՆԵՋԵՐ» ՍՊԸ ուսումնամեթոդական կենտրոնը հրավիրում է նախաձեռնողներին եւ սկսնակ բիզնեսմեններին մարկետինգի, մենեջմենտի, տնտեսագիտական, իրավաբանական, արտաքին տնտեսական կապերի եւ անգլերեն լեզվի կարճատեւ դասընթացների: Ուսման ժամկետը մեկ ամիս: Ավարտողները կստանան մենեջերի եւ բրոկերի վկայական:

ՈՒՄԿ-ն պատրաստում է միջազգային կարգի տնտեսագետներ, որոնք հնարավորություն կունենան մեկնել ԱՄՆ վերապատրաստման: Ուսման տեւողությունը ՈՒՄԿ-ում մինչեւ 5 ամիս: Ավարտողները կստանան միջազգային կարգի տնտեսագետի վկայական:

Բարձր դասարանցիները (14-ից մինչեւ 17 տարեկան) հրավիրվում են մենեջմենտի, մարկետինգի, տնտեսագիտական եւ իրավաբանական հիմունքների կուրսերի, որոնք հետագայում կօգնեն ԲՈՒՀ ընդունվելուն: Ուսման տեւողությունը 3 ամիս:

PUBLISET.

Հասցեն՝ Երեւան, Նալբանդյան 13
«Հայաստան» ընկերություն
Հեռախոս՝ 56-05-91

AMV-AGRO-TRADE

«ԱՄՎ-ԱԳՐՈ-ԹՐԵՅԴ»
ֆիրման կազմակերպում է ուղիղ չվերթ Երեւան-Պլովդիվ-Երեւան երթուղով:

ԲՈՒԼՂԱՐԻԱ
արտասահմանյան անձնագրերի եւ վաուչերների ձեւակերպում:

Համապատասխան փաստաթղթերի առկայության դեպքում մենք կօգնենք Ձեզ անհնակալ ճանապարհով եւ ցածր գներով երթեւեկել՝ ԹՈՒՐՔԻԱ, ՀՈՒՆԱՍՏԱՆ, ՌՈՒՄԻՆԻԱ, ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ, ՉԵԽԻԱ, ՍԼՈՎԱԿԻԱ, ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՎ ՆԻԴԵՐԼԱՆԴՆԵՐ:

Թռիչքից 4 օր առաջ ուղեվարձի մուծելու դեպքում տրամադրվում է զեղչ:

Առաջիկա չվերթները՝
նոյեմբերի 12-ին եւ 23-ին:

Սպասում ենք Ձեզ
«Անի» հյուրանոցի
523 սենյակում:

ՀԵՌ. 565-108, 594-523:

AAT

Խառը հուր

Ուկրաինան ուժեղացնում է սահմանները

Ուկրաինայի սահմանապահ զորքերի մամուլի ծառայությունից հայտնի դարձավ, որ զորքերի հրամանատար գեներալ գնդապետ Վալերի Գուբենկոն հրաման է արձակել Ռուսաստանի եւ Բելառուսի հետ սահմանների պահպանության ուժեղացման մասին, մասնավորապես գյուղական ճանապարհների վրա: Այդ նպատակով գործի են դրվել սահմանապահների լրացուցիչ զորախմբակներ: Սահմանապահ զորքերի շտաբը ՆԳՆ-ի հետ այժմ քննարկություններ է վարում միլիցիայի աշխատողներին սահմանների պահպանության գործում ներգրավելու վերաբերյալ: Այս հրամանի պատճառը մեծ խանակությամբ մախսանենգ ապրանք անցկացնելու դեպքեր իրասացումն է: Միայն վերջին մեկ շաբաթում փորձ է արվել Ուկրաինայից հանել 7 մլրդ կարբոլանցի ապրանք: ՆՏ

Բողոքի ցույց Հնդկաստանում

Դելիի Ամերիկյան դեսպանատան մոտ յորեքշաբթի օրը տեղի ունեցավ մեծ ցույց: Ոստիկանությունը շրջապատել էր դեսպանատան շենքը, արգելելով ցուցարարների մուտքը: Ֆրանսիական գործակալությունները հաղորդեցին, որ ցուցարարները վանկարկում էին «մահ Ամերիկային», «Քլինթոն, Հնդկաստանի գործերին մի խառնվիր» եւ այլ հակաամերիկյան լոզունգներ:

Իսլամական զորքերի նոր հաջողությունները

Համաձայն ՄԱԿ-ի դիտորդների հայտարարության, Սարաեւոյից հյուսիս գտնվող մի շարք խորվաթական գյուղեր գրավելուց հետո Բոսնիայի մուսուլմանների կառավարական զորքերը մտել են Վարես քաղաքը, փախստական դարձնելով ավելի քան 15 հազար խորվաթացիների:

Ելցինը հանդիպում կունենա խմբագիրների հետ

Ինչպես հայտնեց Ռուսաստանի նախագահի մամուլի քարտուղար Վյաչեսլավ Կոստիկովը, նոյեմբերի 6-ին նախատեսվում է Բորիս Ելցինի հանդիպումը 6-7-րդի առաջատար թերթերի գլխավոր խմբագիրների հետ: Կոստիկովի խոսքերով, դա պայմանավորված է «զանգվածային լրատվության միջոցներում տիրող քաղաքական անառողջ իրադրությամբ»: Կոստիկովը կրկին հայտարարեց, որ Ռուսաստանի կառավարությունը մտել է որ անդրադառնա իր «Ռուսաստանի հեռուստատեսություն խորհրդարան» որոշման եւ վերանայի այն: Ռեյթեր

Ուշադրություն

Վաճառվում
են գինով եւ մեծ
քանակով ժողովրդական
օգտագործման ապրանքներ՝

1. բյուրեղապակյա ջահեր
2. տնտեսական ապրանքներ
3. ամանեղեն
4. տրիկոտաժ
5. կոշկեղեն եւ այլն:

Զանգահարել 53-04-52

Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ

Գլխավոր խմբագիր
ՀԱԿՈԲ ԱՎԵՏԻՔՅԱՆ / հեռ. 521635

Խմբագիր
ՊԱՐԵՏ ԳԱԼՍՏՅԱՆ / 561841

Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍՅԱՆ / 562863

Apple® Macintosh®
համակարգչային սարքերը
«Ազգ» թերթի

Azg
armenian daily

Editor
H. AVEDIKIAN / phone 521635

47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Ծրագրին մասնակցում են հատուկ թղթակիցներ
Մեքենաշարերը՝ ԱՆԱՀԻՏ ԴԱԼԼԱՔՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@